Ազգ
Azg armenian daily
21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2001 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 32 (2236)

Պուտինը մարտին Երեւանում կմասնակցի կոլեկտիվ անվտանգության գագաթաժողովին

Պաշտոնական այցը՝ աշնանը

Հայկական կողմի նախաձեռնությամբ կայացել է Հայաստանի եւ Ռուսաստանի նախագահների հեռախոսազրույց: ՀՀ նախագահի մամլո ծառայության տարածած հաղորդագրության համաձայն Քոչարյանն ու Պուտինը քննարկել են երկկողմ հարաբերություններին եւ ԼՂ հակամարտության կարգավորմանն առնչվող հարցեր: Ինչպես տեղեկացնում է «Նոյյան տապանը», ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությունը, վկայակոչելով ՀՀ ղեկավարությանը մոտ աղբյուրներ, հաղորդում է, որ մարտի երկրորդ կեսին ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինը կայցելի Հայաստան, որտեղ նա մտադիր է մասնակցել ԱՊՀ կոլեկտիվ անվտանգության խորհրդի անդամ պետությունների ղեկավարների գագաթաժողովին: Նույն աղբյուրը հաղորդել է, որ ընթացիկ տարվա աշնանը ծրագրված է Վ. Պուտինի պաշտոնական այցը Երեւան: Տեղեկատվությունը հաստատվել է Կրեմլյան վարչակազմում:

ԾՈՒԾԱՐԱՐՈՒՀԻՆԵՐ

Տիկնայք փափկասո՞ւնք հայոց աշխարհի

«Թե կյանքը գետ է կատաղի՝
Ափունք ու հուն են մայրերը»:

Գրում է հայ մեծ բանաստեղծուհին: Իրապես ինչ հոյակապ, նվիրական տողեր են նվիրված հայ կնոջը՝ մորը, քրոջը, աղջկան, սիրածին...

Փետրվարի 19-ին, Բաղրամյան փողոցում, մազերը ներկացրած, երջանգեստով կապտած արարածը բղավում էր. «Մա՛հ Հայրիկյանին»: Ոչ ավել, ոչ պակաս. մահ: Շատ գոռալուց նրա ձայնը խզված էր, աչքերը ատելությունից կարմրել էին, ձեռքերը բռունցքվել: Նա պատրաստ էր գործողությունների: Նա, որ 1988-ին իր նման մի խումբ անասնացած էակների հետ ներխուժեց այդ նույն փողոցում գտնվող նույն շենքը եւ ծեծի ենթարկեց Հրանտ Ոսկանյանին, նա, որ հրճվանքով «Լեւո՛ն, նախագահ» էր բացականչում եւ մի տարի անց բղավում՝ «Լեւո՛ն, հեռացիր», նա, ով մի քանի կոպեկի համար կծեծի, կգոռա, կսպառնա, կսպանի, վստահ լինելով, որ անպատժելի է, քանզի կին է:

Նա համաձայն չէ Պարույր Հայրիկյանի հետ: Վերջինս նախասակներին է քննադատել: Վազգեն Սարգսյանին, Կարեն Դեմիրճյանին: Բայց չէ՞ որ նա, հենց նա, այդ ներկացրած մազերով կինը 1988-ին բղավում, գոռում, սպառնում էր նաեւ այդ նույն Դեմիրճյանին: Նույն ձեւով անասնացած, ատելությամբ լի, պատրաստ ծեծի, սպառնալիքի, սպանության:

Նա ատելության մաղձը խորհրդանշող հավաքական կերպար է դարձել՝ զուրկ կանացի արժանապատվությունից, բարությունից, նրան քեռերի հետ են համեմատում, որին քշում են ուրիշները...

Ինչքա՞ն անպետք եւ վախկոտ պետք է լինեն այն մարդիկ, որոնք փողոց հանելով՝ ստորացնում են հայ կնոջը՝ մորը, սիրածին, քրոջը...

Պարոնայք հեղափոխականներ, ոչ հեռու անցյալի պաշտոնավորներ, ժամանցված քաղաքական բաչֆաների ներկայացուցիչներ, վերջապես՝ խելքահան արված ազգականներ.

«Մի դիպեք մայրերի սրտին,
Մի դիպեք, իրավունք չունեք,
Նրանք սոսկ ձերը չեն
Ազգինն են, գոյության սյունն են մայրերը»:

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Եվրամիությունն անհամբեր է ԼՂ հակամարտության լուծման հարցում

Եռյակի այցը Երեւան

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

«Մեր եռյակի այցը ձեր երկիր ապացուցում է Եվրամիության ուշադրությունն այս տարածաշրջանի հանդեպ», երեկ ՀՀ նախագահի նստավայրում ասաց Շվեդիայի արտգործնախարար, ԵՄ գլխավոր քարտուղար Աննա Լինդն իր հինգ րոպեանոց բրիֆինգի ժամանակ:

«Ազգը» նախապես տեղեկացրել էր ԵՄ գլխավոր քարտուղարի, ընդհանուր արտաքին եւ անվտանգության քաղաքականության գծով ԵՄ բարձրագույն ներկայացուցիչ Խավիեր Սոլանայի եւ ԵՄ արտաքին կապերի գծով հանձնակատար Քրիս Պատենի Երեւան, Թբիլիսի, Բաքու այցի մանրամասները:

Եվրամիության եռյակի ներկայացուցիչները Երեւանում հանդիպել են ՀՀ նախագահի, ԱԺ խոսնակի, խմբակցությունների ղեկավարների, արտգործնախարարի հետ: Տկն Լինդը նշեց, թե բոլոր հանդիպումները հետաքրքրական էին, բայց իրենց համար ամենակարեւորն ու էականը ՀՀ իշխանությունների հավաստիացումներն էին, որ ԼՂ հակամարտությունը կլուծվի բացառապես խաղաղ ճանապարհով: «Մենք անհամբեր սպասում ենք ԼՂ հակամարտության վերջնական կարգավորմանը, ինչը հնարավորություն կտա ընդլայնել ու խորացնել այս տարածաշրջանի հետ համագործակցությունը: Բացի այդ, Եվրամիությունն ընդլայնվում է:

Տես ➧ էջ 2

Տնտեսական ճգնաժամը ցնցում է Թուրքիան

Իսկ պետականը՝ մթագնում նրա ապագան

ՅԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

«Ազգը» նախորդ համարում անդրադառնալով նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերի եւ վարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթի հակասություններին, որոնք փաստորեն գագաթնակետին են հասել ազգային անվտանգության խորհրդի փետրվարի 19-ի նիստում, կարծիք էր հայտնել, թե Թուրքիայում պետական ճգնաժամ է: Հատկանշական է, որ փետրվարի 20-ին այդ կարծիքը հաստատեց թուրքական պետհեռուստատեսությունը, մասնանշելով. «Էջեւիթ-Սեզեր հակասությունները պատճառ են դառնում Թուրքիայի Հանրապետության պատմության մեջ աննախադեպ ճգնաժամի»: Նույն օրվա համարում վերոհիշյալ ճգնաժամը աննախադեպ բնութագրեց նաեւ կենտրոնական «Սաբահ» թերթը:

Ինչ վերաբերում է մյուսներին, ապա դրանք իրենց պարտքը համարեցին ընդգծել, որ Էջեւիթ-Սեզեր լարվածությունը, դրա արտահայտման վայրն ու դրսեւորման ձեւերը միանգամայն հակասում են թուրքական պետության ավանդույթներին: Ի՞նչ է իրականում տեղի ունեցել Ազգային անվտանգության խորհրդի չարաբաստիկ նիստում, որտեղ զինվորական իշխանության ներկայացուցիչներն ակնհայտորեն գերակայում են քաղաքացիականներին: Նիստը Սեզերի նախագահությամբ գումարվել է տեղական ժամանակով 09:30-ին: 45 րոպե անց, այսինքն՝ 10:15-ին վարչապետ Էջեւիթը զայրացած լքել է դահլիճը: Նրա օրինակին են հետեւել փոխվարչապետներ Մեսութ Յըլմազն ու Հուսամեթթին Օզքանը, ներքին գործերի նախարար Սադեթթին Թանթանը, ինչպես նաեւ պաշտպանության նախարար Սաբահաթթին Չաքմաքօղլուն: Այս ամենից հետո նախագահ Սեզերն ստիպված նիստը շարունակել է զինվորականների հետ:

Տես ➧ էջ 2

Մայր աթոռում սկսվեց միաբանական համագումարը

ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 20 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Փետրվարի 19-ին Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի նախագահությամբ Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնում աշխատանքն է սկսել միաբանական համագումարը: Համագումարին հրավիրված Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի Հայաստանի եւ արտերկրի 65 կուսակրոն եկեղեցականներից ներկա էր 51-ը:

Ինչպես հայտնում են Մայր աթոռի տեղեկատվության համակարգից, 10-ամյա ընդմիջումից հետո գումարված հավաքը կոչված է Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի բոլոր միաբանների համախմբմամբ հնարավորություն ստեղծել միասնաբար խորհելու եւ քննարկելու Հայ եկեղեցու կյանքում առկա դժվարություններն ու մարտահրավերները եւ նոր ուղիներ որոնել եկեղեցու առաքելության արդյունավետ իրականացման համար:

Հավաքը բացվել է Վեհափառ հայրապետի օրհնության պատգամով: Նորին Սրբությունը վստահություն է հայտնել, որ երիտասարդ միաբանները՝ մտահոգ Հայ Առաքելական եկեղեցու առջեւ ծառացած խնդիրներով, համատեղ ջանքերով պիտի կարողանան վերարժեւորել իրենց դերն ու առաքելությունը, որով եւ կկարողանան ժողովրդին վերադարձնել եկեղեցի, նրան առաջնորդել Քրիստոսի Ավետարանի պատգամներով: Նորին Սրբությունը համոզմունք է հայտնել, որ Հայ Առաքելական եկեղեցու առջեւ ծառացած դժվարությունները հաղթահարելի կդառնան միայն սիրո, նվիրումի եւ հանձնառության մթնոլորտում:

Զարեհ ծ.վրդ. Պառոնյանի եւ Հայկազուն ծ.վրդ. Նաջարյանի ատենապետությամբ համաժողովն իր աշխատանքը կշարունակի մինչեւ փետրվարի 21-ը:

ԸՆԴԼԱՅՆՈՒՄ

Ռոբերտսոնը խոսացավ հաշվի առնել Ռուսաստանի կարծիքը

ՄՈՍԿՎԱ, 20 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի Դաշնության պաշտպանության նախարար մարշալ Իգոր Սերգեեւն այսօր հանդես եկավ դեպի Արեւելք ՆԱՏՕ-ի հետագա ծավալման դեմ: Մոսկվայում դաշինքի գլխավոր քարտուղար Ջորջ Ռոբերտսոնի հետ կայացած հանդիպման ժամանակ նա «փաստարկների մի ամբողջ շարան բերեց» այդ քայլի «անհրաժեշտության դեմ», լրագրողներին հաղորդեց պաշտպանության նախարարության միջազգային ռազմական համագործակցության գլխավոր վարչության պետ գեներալ-գնդապետ Լեոնիդ Իվաշովը:

Գեներալ-գնդապետի խոսքերով, ի պատասխան նրա՝ դաշինքի գլխավոր քարտուղարն ասաց, թե «այդ հարցի վերաբերյալ վերջնական որոշումն ընդունվելու է հաջորդ տարվա աշնանը ստեղծվող կացության մանրակրկիտ վերլուծությունից հետո»: «Ավելին, Ջորջ Ռոբերտսոնը հաղորդեց, թե Ռուսաստանի կարծիքը հաշվի կառնվի», նշեց Լ. Իվաշովը:

«Դանում իշխանության պահպանման Ալիեւը կարող է դիմել փոխզիջումների»

Ադրբեջանական «Բիլիք Դունյասի» գործակալությունը հաղորդում է, թե մարտի սկզբին Փարիզում Ժակ Շիրակի նախաձեռնությամբ կայանալիք Ալիեւ-Քոչարյան հանդիպումը Բաքվում մտահոգությունների տեղիք է տվել: Ադրբեջանի Ազգային անկախություն կուսակցության առաջնորդ Էթիբար Մամեդովը կարծում է, որ իր իշխանությունը պահպանելու նպատակով Հեյդար Ալիեւը ԼՂ հարցում կարող է գնալ որոշակի փոխզիջումների: Մամեդովը շեշտել է, թե ինքն այդ մասին ունի տեղեկություններ. «Այս պահին ես ճշգրտում եմ այդ «կասկածելի տեղեկությունը», որից հետո միայն կուսակցությունը կձեռնարկի համապատասխան գործողություններ»: Մյուս կողմից, ըստ «Նոյյան տապանի», Ադրբեջանի խորհրդարանի խոսնակ Մուրթուզ Ալեսքերովը փետրվարի 20-ին հայտարարել է, թե նախագահ Հեյդար Ալիեւը շուտով կհրապարակի ղարաբաղյան կարգավորմանն ուղղված իր առաջարկները: Լուրը հաղորդել է «Ազատություն» ռադիոկայանը:

ԱԶԳ

ընթացիկ

Հայաստանը եւ Ուկրաինան երեկ պայմանավորվեցին ապրանքաշրջանառության ծավալները երկու երկրների միջեւ հասցնել մինչեւ 35-40 մլն դոլարի: Այս տարին ծավալները տատանվում են 15 մլն դոլարի սահմաններում: Պայմանավորվածությունը միակը չէր երեկվա հայ-ուկրաինական միջկառավարական հանձնաժողովի աշխատանքի ընթացքում: Կողմերը պայմանավորվել են նաեւ համագործակցել էներգետիկայի, արդյունաբերության, զբոսաշրջության, դեղագործության, կրթության եւ այլ ոլորտներում: Կոնկրետ պայմանավորվածություններից առանձնահատուկ նշանակություն ունեն հայկական կաուչուկի եւ լատեքսների Ուկրաինա արտահանելու, Իրան-Հայաստան գազատարի կառուցմանը ուկրաինական ընկերությունների մասնակցության հարցերը:

Ուկրաինան չի ընդունում Հայաստանին ունեցած իր պարտքը

Միայն այս հարցում երեկ պայմանավորվածություն ձեռք չբերվեց

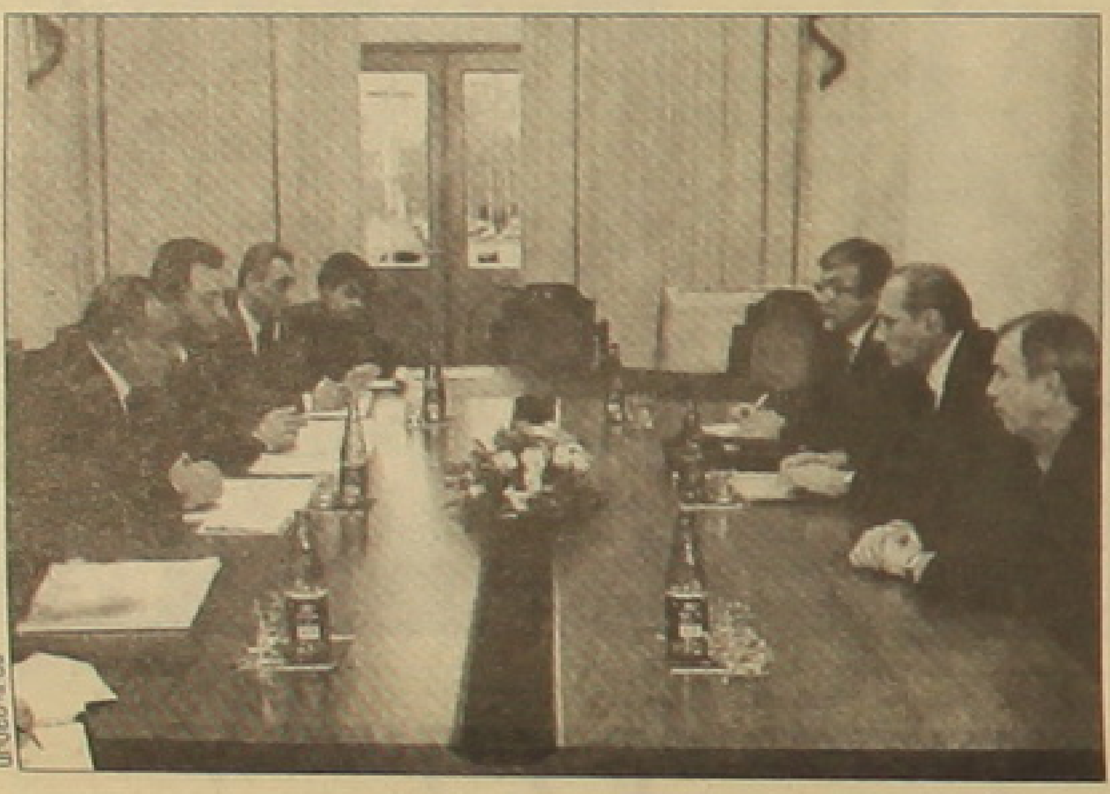

Վերջինիս վերաբերյալ հայկական կողմից հանձնաժողովի համանախագահ Կարեն Ճշմարիտյանը հստակեցրեց, որ Ուկրաինան հանդես է գալիս որպես սարքավորումներ մատակարարող, այլ ոչ թե նախագծի մասնակից: Որպես օրինակ նշվեց Սումսկի մեքենաշինական գործարանը, որը գազատար խողովակների եւ այլ էներգետիկ ոլորտին անհրաժեշտ սարքավորումների լավագույն ձեռնարկություններից է: Էներգետիկ համագործակցությունը ենթադրվում է, որ կընդգրկի ավելի լայն ծավալներ: Մասնավորապես ուկրաինական ընկերությունների սարքավորումները կօգտագործվեն նաեւ հայկական ԱԷԿ-ում: Առաքված արտադրանքի դիմաց կողմերը պայմանավորվեցին կիրառել վճարման տարբեր ձեւեր: Բնական է, որ այս ամենի իրականացումն անհնար կլինի առանց հուսալի եւ ոչ թանկարժեք տրանսպորտային ուղիների: Իսկ այդպիսի ուղիներ արդեն գործում են: Մասնավորապես՝ անցյալ տարվանից գործարկված Փոթի-Իլյիչեւսկ լաստանավային անցումը:

Այդուհանդերձ, երեկվա նիստի ժամանակ պայմանավորվածություն ձեռք չբերվեց մեկ կարեւոր հարցի՝ Հայաստանին ունեցած Ուկրաինայի պարտքի վերաբերյալ: Այս երկիրը Վրաստանից եւ Բելառուսից հետո երրորդն է, որը Հայաստանին պարտք է որոշակի գումար: Այն առաջացել է նախկին խորհրդային ռուբլու շրջանառությունից դուրս գալու, ռուսական ռուբլու, ուկրաինական կուպոնի եւ հայկական դրամի ի հայտ գալու ժամանակներում՝ 1993 թ. վերջին ամիսներին: Ըստ հայկական կողմի հաշվարկների գումարային առումով ուկրաինացիները մեզ պարտք են 15 մլն դոլար: Ըստ ուկրաինացիների՝ ընդամենը 7 հազար դոլար: Արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարության պաշտոնյաներից մեկը դա բացատրեց հաշվարկների մեթոդաբանության տարբերությամբ եւ նշեց, որ պարտքի իրական թիվը 4-5 մլն դոլարն է: Չնայած այդ բացատրություններին, պայմանագրերի ստորագրման արարողությունից հետո նույն հարցն ուղղեցինք Կարեն Ճշմարիտյանին եւ Ուկրաինայի արդյունաբերության քաղաքականության պետական կոմիտեի նախագահ Վլադիմիր Նովիցկուն, որը նաեւ միջկառավարական հանձնաժողովի ուկրաինականի համանախագահն է: Հայաստանի արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարը պատասխանեց, որ ուկրաինական կողմը չի ընդունում պարտքը, եւ այս հարցը դեռեւս բանակցությունների առարկա է: Վլադիմիր Նովիցկին ավելացրեց, որ բանակցությունները կշարունակվեն մինչեւ սեպտեմբեր, եւ կընդունվի փոխհամաձայնեցված որոշում: Մամուլի ասուլիսից հետո «Ազգի» թղթակցի հետ ունեցած զրույցի ժամանակ Կարեն Ճշմարիտյանը հայտնեց, որ գոյություն ունի փաստաթուղթ՝ ստորագրված երկու երկրների կենտրոնական բանկերի միջեւ, որտեղ արձանագրված է Ուկրաինայի՝ Հայաստանին ունեցած 4 մլն դոլար պարտքը: Իսկ թե ինչո՞ւ է Ուկրաինան հրաժարվում ընդունել, հանձնաժողովի հայ անդամներից մեկը պատասխանեց, որ համանման խնդիրներ Ուկրաինան ունի Ղազախստանի, Ռուսաստանի հետ: Սակայն այդ գումարներն անհամեմատ մեծ են, եւ ճանաչելով ըստ էության ոչ մեծ պարտքը Հայաստանին, Ուկրաինան ստիպված կլինի ճանաչել մնացած համանման իրավիճակում գոյացած խոշոր պարտքերը: Այսինքն այստեղ ավելի շատ քաղաքական կամք է պահանջվում, որն առայժմ ուկրաինացիները չեն ցուցաբերում:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Գեղարքունիքում դպրոցականների թիվը նվազել է աննախադեպ չափով

ԳԱՎԱՌ, 20 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Գեղարքունիքի մարզպետարանի կրթության եւ մշակույթի վարչությունում ամփոփված տվյալների համաձայն, մարզի դպրոցականների թիվը 1999-2000 ուստարվա համեմատ կրճատվել է 1802-ով: 2000 թվականի սեպտեմբերի 1-ին դպրոց է հաճախել 49.159 աշակերտ՝ 1999 թվականի նույն ժամանակահատվածում գրանցված 50.401-ի դիմաց: Իսկ ահա 2001 թվականի փետրվարի 15-ի դրությամբ, հանրապետության այլ մարզեր են տեղափոխվել 121, հանրապետությունից դուրս՝ 560 դպրոցական: Նույն աղբյուրից տեղեկանում ենք նաեւ, որ 1999-2000 ուստարում մարզի հանրակրթական հաստատություններում ընդունվել են 5013, 2000-2001 ուստարում՝ 4786 առաջինդասարանցիներ:

Բուք Արագածոտնում

ԱՇՏԱՐԱԿ, 20 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Եղանակի նկատելի փոփոխություն է եղել Արագածոտնի մարզի լեռնային շրջաններում: Ուժեղ քամին եւ ձնաբուքը բարդ իրավիճակ են ստեղծել Ապարանի եւ Արագածի տարածքներում: Սարերից սկսված ձյան հոսքը անանցանելի է դարձրել ճանապարհները, իսկ Ապարանում՝ երթեւեկելը: Ուժեղ քամու պատճառով երբեմն անհնարին է դուրս գալ բնակարաններից: Մարզպետարանի հանձնարարությամբ եւ ճանապարհաշինարարության տարածքային տեղամասերի կողմից արվում է հնարավորը՝ ձյան կուտակումները վերացնելու եւ երթուղիների անցանելիությունն ապահովելու համար:

Արդարադատության խորհուրդն ընտրել է 19 դատավորների

«Ազգը» տեղեկացրել էր, որ դատավորների ամենամյա քննության արդյունքում անցողիկ գնահատականներ էին ստացել դիմորդներից 31-ը: Համաձայն օրենսդրության, նրանց դատավորների պիտանելիության ցուցակում պետք է ընդգրկեր արդարադատության նախարարը: Փորձառու իրավաբաններից ոմանք անդրադառնալով այս հարցին, նշում են, որ նախարարն իրավունք ուներ միայնակ իրականացնելու ապագա դատավորների ընտրությունը, սակայն, նկատի ունենալով հարցի չափազանց մեծ պատասխանատվությունը՝ անհատական զրույցներին մասնակից է դարձրել դատական համակարգի որոշ լավատեղյակների: Դատավորների պիտանելիության ցուցակը ներկայացվել է Արդարադատության խորհրդի հաստատմանը, որն իր հերթին եւս մեկ ընտրություն կատարելուց հետո ՀՀ նախագահի հաստատմանն է ներկայացրել 19 անուն: Մեզ հայտնի դարձավ, որ ՀՀ նախագահը դեռեւս չի հաստատել դատավորների պիտանելիության ցուցակը:

Ս. Պ.

Եվրամիությունն անհամբեր է ԼՂ հակամարտության լուծման հարցում

Սկիզբը էջ 1

Ընդլայնումից հետո այս տարածաշրջանը կդառնա մեր հարեւանը, եւ կարեւոր է, որ կարողանանք հարաբերություններ զարգացնել մեր ապագա անմիջական հարեւանների հետ», նշեց Շվեդիայի արտգործնախարարը: Նա հավաստեց ԵՄ պատրաստակամությունը՝ հնարավորինս աջակցելու թե՛ հակամարտության լուծման, թե՛ տնտեսական ու քաղաքական գործընթացներին: Այնուամենայնիվ, ԵՄ գլխավոր քարտուղարը խոստովանեց, որ թե՛ Ղարաբաղի խնդրին, թե՛ տարածաշրջանում առող քաղաքական, տնտեսական ռեֆորմներին առնչվող քննարկումներում Հայաստանի իշխանավորների հետ իրենք չեն փորձել շատ խորը գնալ: Բայց որեւէ անհամաձայնություն քննարկվող հարցերի շրջանակում չի ծագել, ընդգծեց Աննա Լինդը:

Մեր լրագրողների ավանդական հարցին, թե ե՞րբ են եռյակի ներկայացուցիչները Հայաստանը տեսնում ԵՄ կազմում, տկն Լինդը պատասխանեց, թե այդ մասին դեռ խիստ վաղ է խոսելը:

ԼՂ խնդրի լուծման առաջնահերթությունը քանիերորդ անգամ ընդգծելով՝ ԵՄ գլխավոր քարտուղարը ժպտաց. «Կզարգացնենք մեր հարաբերությունները գործընկերության ու համագործակցության համաձայնագրի շրջանակներում: Պայմանագիրն ընձեռում է շատ հնարավորություններ եւ նախատեսում մեծ գումարներ համագործակցության համար»:

Քրիս Պատենը հիշեցրեց, որ Հայաստանի հետ համագործակցության ծրագրերում ԵՄ-ն ծախսել է 250 մլն եվրո: «Մտադիր ենք շարունակել այդ ծրագրերը, մասնավորապես Ինոգեյթն ու Տրասեկան: Կշարունակենք տրամադրել գումարներ մակրոտնտեսական կայունացման եւ պարենային անվտանգության ծրագրերի շրջանակներում»: Պրն Պատենը նշեց նաեւ, որ համագործակցության շրջանակներում նախագահ Քոչարյանն ընդգրկել է հատկապես բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտը:

Երեկ եւ այսօր Եվրամիության եռյակը նախատեսում էր լինել նաեւ Վրաստանի ու Ադրբեջանի մայրաքաղաքներում: Ի դեպ, ի տարբերություն վերը շարադրված բրիֆինգի, «Զվարթնոց» օդանավակայանում ժամանման պահին ԵՄ եռյակի բրիֆինգն ընթացել է անգլերենով:

Տնտեսական ճգնաժամը ցնցում է Թուրքիան

Իսկ պետականը՝ մթագնում նրա ապագան

Սկիզբը էջ 1

Ակամա հարց է ծագում՝ էջեւիթը ինչո՞ւ է հեռացել դահլիճից: Այդ հարցին պատասխանում է թուրքական մամուլը՝ մեջբերելով Սեզերի 6 րոպեանոց ելույթը: Թուրքական մամուլի տվյալներով Սեզերն իր ելույթում սկսել է հանդիմանել էջեւիթին եւ մասնավորապես ասել. «Մեծարգո վարչապետ, հանուն կառավարող կոալիցիայի կայունության, շարունակում եք կեղտի մեջ նստել, անօրինականության հեղինակները, որոնց թվում են նաեւ մի քանի նախարարներ, դեռ իրենց զբաղեցրած պաշտոններում են: Դուք չեք խորշում միջամտել դատական իշխանությունների գործերին, հալածելով նրանց, ովքեր վճռական պայքար են մղում անօրինականությունների դեմ: Ձեր այս վերաբերմունքը հակասահմանադրական է, քանի որ սահմանադրությամբ տարանջատված են իշխանության տարբեր թեւերի ֆունկցիաները»:

Ի պատասխան Սեզերի, էջեւիթը հայտարարում է, որ ստեղծված իրավիճակում չի կարող մասնակցել նիստի աշխատանքներին: Երբ նա պատրաստվում էր լքել դահլիճը, նախագահ Սեզերը նրա կողմն է շպրտում Թուրքիայի սահմանադրությունը: Այդ ընթացքում փոխվարչապետ Օզքանը, որ համարվում է էջեւիթի աջ թեւը թե՛ կառավարության եւ թե՛ «Ձախ ժողովրդավարական» կուսակցության մեջ, միջամտում է: Նա այդ նույն ոճով, ինչպես Սեզերը, սահմանադրությունը ետ է շպրտում նրա վրա, բացականչելով. անշնորհակալ կատու: Այնուհետեւ Օզքանը Սեզերի վրա սկսում է գոռալ. «Դուք արժանի չեք Ձեր պաշտոնին: Ձեր արածը վարչապետին առնվազն դավաճանություն է»: Ակնարկը նախագահի պաշտոնում Սեզերի ընտրության մասին է, ինչը Մեջլիսում մեծապես հաջողվել էր էջեւիթի կառավարության մաս կազմող «Ձախ ժողովրդավարական», «Ազգայնական շարժում» եւ «Մայր հայրենիք» կուսակցությունների պատգամավորների ձայներով:

Թուրքական թերթերը փետրվարի 20-ի համարներում նշում են, որ էջեւիթը՝ հեռանալով ազգային անվտանգության խորհրդի նիստից, շտապել է վարչապետարան, որտեղ հրաժարականի պատրաստակամություն է հայտնել: Միայն զինվորականության միջամտության շնորհիվ կանխվել է նրա հրաժարականը: Ըստ «Ջումհուրիեթի», զինվորականությունը տեղեկանալով հրաժարականի մասին, անմիջապես վարչապետարան է ուղարկել Ազգային անվտանգության խորհրդի քարտուղար, բանակի գեներալ Ասբուրուքին, հաղորդելու համար չհրաժարվելու մասին թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբի խնդրանքը էջեւիթին: Վերջինս տեղի է տվել, բայց շուտափույթ նախարարների խորհրդի արտակարգ նիստ է հրավիրել, որի ավարտին կառավարությունը նախագահ Սեզերից պահանջել է հրապարակավ ներողություն խնդրել վարչապետ էջեւիթից: Դրան գրավոր հայտարարությամբ պատասխանել է նախագահի ապարատը: Այդ ընթացքում զինվորականությունը գլխավոր շտաբի շենքում խորհրդակցություն է հրավիրել: Այսպիսով, էջեւիթ-Սեզեր լարվածությունը Թուրքիայում վերաճել է պետական ճգնաժամի, ներառելով նախագահին, կառավարությանը եւ զինվորականներին:

Հարցը, սակայն, սոսկ պետական ճգնաժամը չէ, այլ դրա կայծակնային անդրադարձը դրամական բորսայի վրա: Ինչպես այդ մասին նշվում է թուրքական թերթերում, Ազգային անվտանգության խորհրդի վերոհիշյալ միջադեպից ընդամենը երեք ժամ հետո Թուրքիայի Կենտրոնական բանկը 5,1 մլրդ ամերիկյան դոլարի կորուստ է կրել: Այնուհետեւ այդ գումարը հասել է 7,5 մլրդ-ի: Այլ կերպ, պետական ճգնաժամի հետեւանքով ցնցվել է նաեւ բորսան: Քանի դեռ շարունակվում է այդ ճգնաժամը, կշարունակվեն բորսայի ցնցումները: Դա հղի է ֆինանսական խորը ճգնաժամով: Եթե դրան գումարենք էներգետիկ ճգնաժամը, որն անցյալ տարվա հոկտեմբերից թուրքական տնտեսությունն է ցնցում, ապա դժվար չէ հանգել երկրում առկա համընդհանուր տնտեսական ճգնաժամի եզրակացությանը: Թվում է, թե պետական ճգնաժամը գալիս է տնտեսականը լրացնելու, այս պայմաններում մթագնման սպառնալիքի առջեւ է կանգնում թուրքական պետության ապագան:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

«Տուն» օրենքը պետք է ետ ուղարկվի

Ինչպես նախորդ նստաշրջանում, այս անգամ էլ տոների ու հիշատակների հետ կապված բավականին լուրջ, կարելի է ասել ճակատագրական խնդիրները շրջանառության մեջ են, սակայն հարց է դրված վերանայել ոչ թե առանձին տոների նշման ժամանակացույցն ու կարգը, այլ ողջ տոնացույցը, այսինքն «Տոների ու հիշատակի օրերի մասին» օրենքը: Ահա մի քանի պատգամավորների նախաձեռնած նոր օրինագիծը, ինչպես եւ կարելի էր սպասել, բուռն քննարկման առարկա դարձավ՝ համարվելով անգամ քաղաքական լուրջ հիմնահարց:

Սակայն ուշադիր լինելու դեպքում կարելի է նկատել, որ տոների հիմնական կազմը պահպանվում է՝ ելնելով հասարակական պահանջներից ու ժողովրդականությունից: Դրանցից են, ասենք, ապրիլի 7-ը՝ մայրության, գեղեցկության եւ սիրո տոն, մարտի 8-ը՝ կանանց միջազգային օր (ոչ աշխատանքային), աշխատավորների համերաշխության միջազգային օրը՝ մայիսի 1-ը, դարձյալ ոչ աշխատանքային: Այդ էր պատճառը, որ կոմունիստներն ընդգծված համեստ կեցվածք էին ընդունել, մինչդեռ նախորդ նստաշրջանում հարցի քննարկման հիմնական ակտիվիստները հենց նրանք էին:

Նախագծում տեղ էին գտել նոր առաջարկներ, որոնք խորհրդարանը միանշանակ չընկալեց: Նախաձեռնողները եկեղեցական տոներից երկուսն առանձնացնելով «Հայ առաքելական եկեղեցու պաշտոնական օրացույցից», առանձին դրույթներով են ամրագրում, չնայած օրինագծում նշվում է, որ Հայաստանի Հանրապետությունում եկեղեցական տոները եւ հիշատակի օրերը նշվում են այդ օրացույցի համաձայն: Առանձնացվող տոներից է Սուրբ Վարդանանցը, որպես բարի գործի եւ ազգային տուրքի օր, որը պետք է նշվի Սուրբ զատիկից ութ շաբաթ առաջ՝ հինգշաբթի օրը: Երկրորդը, որ առավել սկզբունքային դիմադրության արժանացավ, կապված է Սուրբ Թարգմանչաց տոնի հետ, որպես գիտելիքի, գրի եւ դպրության օր, որը նշվելու է հոկտեմբերի երկրորդ շաբաթ օրը: Խնդիրն այն է, որ որպես գիտելիքի եւ դպրության օր ավանդաբար նշվում է սեպտեմբերի 1-ը եւ անկախ ամեն ինչից, ժողովուրդն ընդունելու է հենց այս օրը:

Առավել հակասությունների տեղիք տվեց նաեւ հայոց բանակի օրը որոշելու խնդիրը: Երկու տարբերակ էր առաջ քաշվում՝ հունվարի 28-ը, երբ Հայաստանի Հանրապետությունում ձեւավորվեց պաշտպանության նախարարությունը՝ Վազգեն Սարգսյանի ղեկավարությամբ, եւ մայիսի 9-ը՝ կապված Շուշիի ազատագրման օրվա հետ: Պատգամավորների մեծամասնությունը, սակայն, չէր ընդունում տարբերակներից եւ ոչ մեկը: Համլետ Հարությունյանն, օրինակ, գտնում է, որ տոները երբեք չպետք է կապվեն անձերի եւ գերատեսչությունների հետ, քանի որ ժողովուրդը նման մոտեցումը չի կարող ընկալել, իսկ մայիսի 9-ը, որպես Հայրենական պատերազմի հաղթանակի օր, այնքան հզոր է եւ ամուր է նստած սերունդների գիտակցության մեջ, որ ստվեր կարող է գցել ցանկացած ազգային տոնի վրա, այնպես որ անհրաժեշտություն չկա այս փաստն անտեսել: Եվ քանի որ, որպես ազատամարտիկի օր, նախագիծն առաջ է քաշում մայիսի 8-ը, առավել նպատակահարմար կարող է լինել ազգային բանակի օրը նշել այդ ամսաթվով՝ չանջատելով երկրապահներին բանակից, որի կնքահայրերը հենց այդ անհատներն են:

«Հայաստան» պատգամավորական խմբից Մյասնիկ Մալխասյանն առաջարկում է բանակի օրը դարձնել սեպտեմբերի 20-ը, երբ ստեղծվեց առաջին զորամիավորումը, իսկ մայիսի 8-ը թողնել որպես ազատամարտիկի օր:

Առաջարկները բազմազան էին, ինչը ցույց էր տալիս օրինագծին պատգամավորների ոչ դրական վերաբերմունքը: Դա հաստատվեց նաեւ նրանով, որ գրեթե բոլոր ելույթ ունեցողները շեշտում էին օրինագիծը լրամշակելու անհրաժեշտությունը: Այնպես որ առիթ կունենանք ականատեսը լինելու, թե ինչպես է հայրենական պառլամենտը բան ու գործը թողած տոների ու հիշատակի օրեր մշակում:

Փոփոխություններ ստուգումների մասին օրենքում

Կառավարությունը ԱԺ ներկայացրեց չարչրկված ստուգումների մասին օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու նախագիծը, որի մի քանի սկզբունքային կետերով պետեկամուտների նախարարության առավել մեծ լիազորությունների դաշտ է տրվում տնտեսվարող սուբյեկտներում ստուգումներ անցկացնելու: Դրանցից հիմնականը, թերեւս, հանկարծակիության սկզբունքի որդեգրումն է գործադրի կողմից. ըստ որի, եթե երեք օր առաջ տվյալ տնտեսվարող սուբյեկտին տեղյակ էր պահվում ստուգում անցկացնելու մասին, այս նախագծով հիշյալ կետը հանվում է: Այս առաջարկը, սակայն, միանշանակ վերաբերմունքի չարժանացավ ԱԺ պետաիրավական եւ ֆինանսավարկային հանձնաժողովների կողմից: Նախագծով առաջարկվում է նաեւ ստուգումներ անցկացնելու գրավոր համաձայնություն տալու արտոնություն սահմանել նաեւ պետեկամուտների նախարարին փոխարինող լիազորված պաշտոնյայի համար: Հիշեցնենք, որ նման նախաձեռնության իրավունք տրված է նաեւ վարչապետին եւ այս փոփոխությամբ հստակություն չի մտցվում, թե հատկապես որ դեպքերում պետք է ստուգումներ անցկացնելու թույլտվություն տա վարչապետը, որ դեպքում՝ նախարարը: Պետաիրավական հարցերի հանձնաժողովը խորհուրդ տվեց կառավարությանը վերանայել այս հիմնադրույթը:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

ՏԵՍԱԿԵՏ

Մեկ անգամ եւս լեզվի օրենքի մասին

Վերջին ժամանակներս շատ հաճախ լրատվական միջոցներում կարելի է հանդիպել աղանդավորության եւ համասեռականության մասին բազմաթիվ նյութերի, ինչը հետեւանք է Եվրախորհրդին Հայաստանի անդամակցության պատճառով վերջինիս ներկայացվող օրենսդրական փոփոխությունների անխուսափելիության: Սակայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համապատասխանեցումը եվրոպական չափանիշներին ընդգրկում է շատ ավելի լայն խնդիրների շրջանակ, քան վերը նշվածները, ինչպես օրինակ՝ զանգվածային լրատվության, այլընտրանքային զինծառայության, եւ ընդհանրապես, բոլոր այն խնդիրները, որոնք այս կամ այն չափով կարող են դիտվել մարդու իրավունքների համատեքստում: Այդ նույն համատեքստում իսկ անհրաժեշտ է դիտարկել, թե որքանով է ՀՀ օրենքը լեզվի մասին համապատասխանում մարդու իրավունքների դեկլարացիայի չափանիշներին:

Հետադարձ հայացք նետելով մեր անկախության շրջանի ոչ երկար պատմությանը կարող ենք վերհիշել, թե ինչ պայմաններում եւ ովքեր էին ընդունում լեզվի մասին այս տխրահռչակ օրենքը:

Անցած տասնամյակի սկզբներին, երբ ընդունվում էր ՀՀ օրենքը լեզվի մասին, արդեն սկսվել էր իշխանության օտարումը ժողովրդից եւ հատկապես մտավորականությունից, իսկ ՀՀՇ-ականները, շրջապատված մանկլավիկների ստվար բազմությամբ, իրենց զգում էին ամենակարող, անսխալական եւ, ինչն է ամենահետաքրքրականը, ամենագետ: Նրանց մեծամասնությունն ամպագոռգոռ ելույթներ ունենալով ազգասիրության, հայոց բացառիկության եւ հայրենանվիրության մասին, այդ միջոցներով ձգտում էր ինքնահաստատվել եւ ազատվել կրթության անլիարժեքության ու անձնական թերարժեքության զգացումներից, իսկ ազգի ինքնամեկուսացման մեջ տեսնում էին իրենց իշխանությունն ուժեղացնելու միջոց:

Խորհրդարանում ներկայացված ընտրանին, որը դեռ չէր հասկացել ինչպես իրար դիմեն՝ «դեպուտատ» թե «պատգամավոր», «ընկեր» թե «տիար», շատ լավ սակայն հասկացել էր, որ ընդունվող օրենքներում ինչքան շատ լինեն արգելքները, այնքան ավելի շատ հնարավորություններ կստեղծվեն բացառությունների կարգով տրվող թույլտվությունների շնորհիվ, մեղմ ասած, լավացնելու սեփական ֆինանսական դրությունը: ՀՀՇ-ի առաջնորդները «բարձր» քաղաքականությամբ եւ նախկին կոմունիստական նոմենկլատուրայի հետ իշխանական լծակների վերաբաշխմամբ զբաղված լինելով՝ երկրորդական հարցերը թողել էին երկրորդ էշելոնին: Մասնավորապես գիտության, կրթության, մշակույթի եւ լեզվի հարցերով զբաղվում էին ՀՀՇ-ի այնպիսի «կարկառուն» դեմքեր, ինչպես Վալերի Միրզոյանը, Արամ Մանուկյանը եւ նրանց նմանները: Հատկապես բնորոշ է, որ հայ մշակույթի ու հայոց լեզվի պաշտպանի դերում հանդես էր գալիս նախկին ընկեր Վ. Միրզոյանը, որը «Գիտելիք» ընկերության կողմից կարդացվող դասախոսությունների ընթացքում մեծ ափսոսանք էր հայտնում ժամանակին հայերի մահմեդականություն չընդունելու կապակցությամբ:

Բնական է, որ այսպիսի իրավիճակում եւ այսպիսի մարդկանց կողմից ձեւակերպված օրենքը, որը, ցավոք, գործում է մինչ այսօր, չէր կարող վնասաբեր չլինել: Ամենամեծ վնասներից մեկը հասցվեց կրթական համակարգին, երբ սկսեցին փակել ոչ հայալեզու դպրոցները, եւ գիտությանը, քանի որ ժամանակակից գիտական տեղեկատվությունը համարյա բացարձակապես այլ լեզուներով է հրատարակվում: Այս ամենը ծանրագույն հարված հասցրեց աճող սերնդի հոգեւոր եւ մտավոր ներուժին, նրանց համաշխարհային մշակութային արժեքներին հաղորդակից անելու գործին: Մոռացվել էր հայկական ժողովրդական ասացվածքը՝ «Ինչքան լեզու գիտես, այնքան մարդ ես»:

Անհրաժեշտ է նաեւ նշել, որ այս լեզվի օրենքի պահանջներին համապատասխան ոչ հայկական դպրոցների փակումը հայ ազգի մի ստվար մասի, որը սակայն պատմական այլեւայլ պատճառով չի տիրապետում հայերենին, ստիպեց լքել Հայաստանը եւ օտարվել տեղացի բնակչությունից:

Օրենքի ցանկացած հոդված լի է թերություններով եւ նույնիսկ կարիք չկա առանձին-առանձին քննարկել դրանք: Ընդհանուր առումով տվյալ օրենքը բացարձակապես արգելող բնույթ ունի եւ ոտնահարում է մարդու հանրահայտ իրավունքները:

Այսօրվա պահանջներից ելնելով, մասնավորապես հաշվի առնելով Եվրախորհրդին Հայաստանի անդամակցության իրողությունը, անհետաձգելի խնդիր է դարձել գործող ՀՀ լեզվի մասին օրենքի վերանայումը: Տվյալ օրենքի վերացումը կամ նրա փոխարինումը այնպիսի օրենքով, որը պահպանելով հայոց լեզվի՝ որպես պետական լեզվի կարգավիճակը, կապահովի լեզուների ազատ գործածությունը եւ չի հակասի մարդու ազատություններին ու իրավունքներին, միայն կնպաստի ազգային մշակույթի հարստացմանը եւ զարգացմանը, ինչպես նաեւ կօգնի Հայաստանի ավելի լայն ինտեգրացմանը համաշխարհային գիտական եւ մշակութային համակարգին:

ՀՐԱՉՅԱ ՏԱԹԵՎՅԱՆ
ՀՕԱԿ Հանրապետական վարչության փոխանդամ

«Չինաստանի անսպառ շուկայում ինչ էլ ծախես օգուտ է»

ԱԺ պատվիրակությունը վերադարձավ Չինաստանից

Փետրվարի 12-ին ՀՀ ԱԺ նախագահ Արմեն Խաչատրյանի գլխավորած խորհրդարանական պատվիրակությունը պաշտոնական այցով մեկնել էր Չինաստան՝ այդ երկրի ժողովրդական ներկայացուցիչների համաչինական ժողովի (ԺՆՀՉԺ) նախագահ Լի Պենի հրավերով: Ինչպես տեղեկացրեց պրն Խաչատրյանը, ծախսերը հոգացել է չինական կողմը:

Պատվիրակության կազմում էին ԱԺ արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Հովհաննես Հովհաննիսյանը, ԱԺ պաշտպանության, ազգային անվտանգության եւ ներքին գործերի հանձնաժողովի նախագահ Վահան Հովհաննիսյանը, ֆինանսավարկային, բյուջետային եւ տնտեսական հարցերի հանձնաժողովի փոխնախագահ Մանվել Բադեյանը եւ Հայաստան-Չինաստան բարեկամության պատգամավորական խմբի ղեկավար Արա Կեսիկյանը:

Չինական մեծ պատը դիտելուց հետո ԱԺ պատվիրակությունը հանդիպել է պրն Լի Պենի հետ, քննարկվել են միջխորհրդարանական, տնտեսական, քաղաքական առավել սերտ համագործակցության հեռանկարները, համոզմունք է հայտնվել, որ հայ-չինական բազմակողմ փոխշփումներն այլընտրանք չունեն: Այնուհետեւ պատվիրակությունը մեկնել է Գուանդուն նահանգ, որի ներմուծման եւ արտահանման ընդհանուր ծավալն անցած տարի կազմել է ավելի քան 176 մլրդ դոլար: Նահանգապետ Չժու Սենլինի հետ հանդիպման ընթացքում քննարկվել են տնտեսական համագործակցության խնդիրներ, պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել նահանգի վարչական կենտրոն Գուանչժոու քաղաքը եւ Հայաստանի Հրազդան քաղաքը «եղբայրներ» դարձնելու շուրջ:

Առանձին ձեռնարկություններ այցելությունների ընթացքում նախնական պայմանավորվածություններ են ձեռք բերվել Հայաստանում չինական ներդրումներ կատարելու եւ նոր աշխատատեղեր բացելու շուրջ: Ինչպես գտնում է ԱԺ ֆինանսավարկային հանձնաժողովի փոխնախագահ Մանվել Բադեյանը, փոխադարձ տնտեսական համագործակցությունը կարող է զարգանալ երեք ուղղություններով: Առաջին՝ նպաստավոր դաշտ ստեղծել մեր երկրում չինական ներդրումների համար, որի առումով շահագրգռվածություն են ցուցաբերում այդ երկրի ձեռնարկությունները, երկրորդ՝ չինական անսպառ շուկայում հաստատվելուն միտված աշխատանքների ծավալում, որը հիմնականում կախված է մեր տրամադրվածությունից: Այս ուղղությամբ, ի դեպ, առաջին քայլերն արդեն իսկ առկա են. Չինաստանում գործում է «Հայկական գյուղ» անունով մի ձեռնարկություն, որի նպատակն այդ երկրում հայկական ծիրան աճեցնել: Երրորդ, որը նաեւ առավել հեռանկարային է, համագործակցություն բարձր տեխնոլոգիաների ոլորտում, որտեղ Չինաստանը վերջին շրջանում մեծ նվաճումների է հասել:

Եթե նկատի ունենանք, որ ցանկացած ներդրումների ցուցանիշը տվյալ երկրի կոռումպացվածության աստիճանի հետ է կապված, ապա հասկանալի կդառնա, թե ինչ բարդություններ կարող են առաջանալ Հայաստանում: Վահան Հովհաննիսյանը (որի ղեկավարությամբ հանձնաժողովը մշակում է կոռուպցիայի դեմ պայքարի օրենք) գտնում է, որ Չինաստանի ձեռքբերումներն այս տեսակետից կարող են մասամբ ուսանելի լինել:

Հայկական պատվիրակությունը Չինաստանում բարձրացրել է նաեւ այդ երկրի կողմից Հայոց ցեղասպանության ընդունման հավանականության հարցը, սակայն, Վահան Հովհաննիսյանի բնորոշմամբ, Չինաստանում ինֆորմացիայի պակաս կա, որի հիմնական պատճառը հայկական սփյուռքի բացակայությունն է:

Հովհաննես Հովհաննիսյանն ավելացրեց, որ Հայաստանի Հանրապետությունը լուրջ քայլեր պետք է ձեռնարկի այդ երկրի հետ դիվանագիտական հարաբերությունները սերտացնելու ուղղությամբ: Դրա անհրաժեշտությունն ունի ոչ միայն տնտեսական հիմնավորում, այլեւ կապված է ազգային անվտանգության հետ, քանի որ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի մշտական անդամ հանդիսացող Չինաստանը խոշոր պաշտպան կարող է լինել Հայաստանի համար: Այս առումով առաջնային խնդիր է բարձր մակարդակով փոխայցելություններ նախաձեռնելը: Առայժմ, սակայն, ԱԺ նախագահի հրավերով ՉԺՀ-ի բարձրագույն մարմնի նախագահ Լի Պենը պատրաստակամություն է հայտնել այցելել Հայաստան:

ԱԺ պատվիրակությունը Հայաստան է վերադարձել փետրվարի 19-ին:

Գ. Ա.

Զոհերի ժառանգները հատուցում են պահանջում

1915 թ. Կոստանդնուպոլսում ՆԳ նախարար Թալեաթն ԱՄՆ դեսպան Մորգենթաուին ասաց. «Այլեւս հայեր չկան հայկական նահանգներում: Նրանք մահացել են անժառանգ: Նրանց ամբողջ ունեցվածքը պատկանում է պետությանը, այդ թվում կյանքի ապահովագրման դրամագլուխները: Խնդրում եմ ինձ հանձնել ամերիկյան ընկերություններում իրենց կյանքն ապահովագրած հայերի լիակատար ցանկը»: Մորգենթաուն զայրացավ... Այս տողերն առնված են փաստաբան, Մորգենթաուի կենսագիր Վարդգես Եղիայանի գրքից: Նրա գրասենյակը Կալիֆոռնիայի հայաշատ Գլենդեյլ քաղաքում է: Ֆրանսիայում եւ ԱՄՆ-ում ուսանած այդ նախկին եթովպահայը պաշտոններ է զբաղեցրել դեմոկրատների, ապա հանրապետական Ռեյգանի վարչակազմերում: 1987 թ. հայ փաստաբանը որոշեց գտնել անհետ կորած հայերի ցանկը եւ նամակ գրեց Պետդեպարտամենտին: Ազգային արխիվը վճարի դիմաց ուղարկեց 700 էջանոց միկրոֆիլմ: Այսօր նա հայթայթել է 1900-1928 թթ. Թուրքիային եւ ապահովագրությանն առնչվող նյութերի 10000 էջ: «Նուվել դ'Արմենի» ամսագրին հայ փաստաբանի տված հարցազրույցը ներկայացնում ենք որոշ կրճատումներով:

– Ունե՞ք ապահովագրվածների ցանկը:

– Ոչ: Յուրաքանչյուր ապահովագրական ընկերություն պահել է իր ցուցակը, ես չունեմ որեւէ ցանկ:

– Ինչպե՞ս էր աշխատում «Նյու Յորք լայֆն» այն ժամանակ:

– Նա շահավետ գործարքներ էր կնքում Օսմանյան կայսրությունում եւ հատկապես Թուրքիայում: 1895 թ. բացեց գրասենյակներ, որոնք փակեց 1915 թ.: Ընկերությունը 7671 ապահովագրական վկայական ուներ 40281174 դոլար ընդհանուր գումարով: Ապահովագրի միջին գումարը 1340 դոլար էր:

– Իսկ կյանքի ապահովագրությո՞ւնը...

– Դա բարգավաճ ոլորտ էր: Կար 59 ապահովագրական ընկերություն, որոնցից 31-ը՝ բացառապես կյանքի ապահովագրման համար: Նաեւ կային 3 ամերիկյան, մեկ դյուժին ֆրանսիական ու գերմանական եւ կես դյուժին ավստրիական, իտալական ու շվեյցարական ընկերություններ:

Այս «Միությունը» (որն ստացավ UAP, ապա Axa անվանումները) պարծենում էր, որ ինքը թիվ 1 գրասենյակն է: Սրանք 1915 թ. ունեին 10899 գործող ապահովագիր՝ 44 մլն ֆրանկ գումարով:

– Ո՞վ էր գնել այդ ապահովագրերը:

– Գլխավորապես հայերը: Բայց ամբողջ շուկան կազմված էր քրիստոնյա համայնքներից. հույներ, հայեր, ասորիներ, քաղդեացիներ, մարոնիտներ... Մահմեդականներն ապահովագրության վկայականներ չէին գնում՝ դա Ղուրանին դեմ համարելով:

– Ո՞վ էր վաճառում ապահովագրության այդ վկայականները:

– Գործակալները սովորաբար եվրոպական ընկերություններից էին, բայց միջնորդներն ու վաճառողները սպասարկվող համայնքների արտացոլումն էին. հայեր, հույներ, հրեաներ... Ապահովագրական ընկերությունների մեծ մասը կենտրոնանում էր այն տարածքներում, որտեղ առավել մեծ էր իրենց երկրների ազդեցությունը, այսինքն ամերիկացի, գերմանացի, բրիտանացի, ֆրանսիացի միսիոներների գործունեության վայրերում, որտեղ կային դպրոցներ, որբանոցներ... Ամերիկացիները շատ ակտիվ էին իրենց կրոնական, կրթական եւ բարեսիրական հաստատությունների գործունեության վայրերում: Դրանց ազդեցությունը պատկերացնելու համար արժե իմանալ, որ Արեւմտահայաստանում կար 1000-ից ավելի կրթական հաստատություն՝ փաստորեն յուրաքանչյուր գյուղում:

– Ի՞նչ կասեիք «Նյու Յորք լայֆի» մասին:

– Եվրոպական նստավայրը Փարիզի Պելշիե փողոցում էր: Առաջին աշխարհամարտն սկսվելուց հետո Թուրքիայում փակեց իր գրասենյակները: Ապահովագրված հայերը լքվեցին: Բայց նրանց հետքը տեսանելի է, քանզի շատերը շարունակեցին ապահովագրական վճարներ մուծել ԱՄՆ դեսպանատանը կամ Արեւմտահայաստանի ամերիկյան 12 հյուպատոսարաններին: Դա ինձ թույլ տվեց շարունակել որոնումներս ամերիկյան կառավարության վավերագրերի մեջ: 1916 թ. հունվարից թուրքական կառավարությունը նամակներ ուղարկեց ապահովագրական բոլոր ընկերություններին, նշելով այն 34 նահանգները, մարզերն ու քաղաքները, որտեղ «այլեւս հայեր չկան»: Նրանց հաշիվները, ունեցվածքը, կայքը փոխանցվում էին «Լուծարման հանձնաժողովին», որին պետք է հանձնվեին նաեւ բոլոր ապահովագրերը, անունները, փոխհատուցումները:

– Ընկերությունները ենթարկվեցի՞ն:

– Ոչ: Նրանք դիմեցին դեսպանատներին, հիշեցնելով, որ դրանք խորհրդապահական տեղեկություններ են: Երբ պատերազմն սկսվեց, դաշնակից երկրների բոլոր ընկերությունները հեռացան Թուրքիայից: Ամերիկյան դեսպանությունն ստանձնեց երկրի ընկերությունների մեծ մասի շահերի պաշտպանությունը մինչեւ 1917 թ., երբ ԱՄՆ-ը պատերազմ հայտարարեց Գերմանիային: Միացյալ Նահանգները երբեք պատերազմ չհայտարարեց Թուրքիային, քանզի միսիոներական լոբբին ճնշում գործադրեց ամերիկյան կառավարության վրա (պատերազմի դեպքում միսիոներների ունեցվածքը վտանգի կենթարկվեր):

– Ի՞նչ արեց ամերիկյան կառավարությունը:

– Գրեթե ոչինչ: «Նյու Յորք լայֆը» հայտարարեց, թե ինքը եւս թուրքերի զոհն է, քանի որ դրամ է կորցրել: Մինչդեռ Ֆրանսիայի կառավարությունը որոշեց օգնել «Միությանը», հատուցումներ պահանջելով Լոզանի պայմանագրով: «Նյու Յորք լայֆը» հայերի ապահովագրության վկայականները փոխանցեց «Միությանը», որպեսզի նրանք կարողանային օգտվել Ֆրանսիայի կառավարության օգնությունից: Առայժմ չգիտեմ, թե դա ինչով ավարտվեց: Այս բոլոր տեղեկությունները հավաքելով՝ հանդիպում ունեցա Կալիֆոռնիայի հայ համայնքի հետ: Պարզվեց, որ Մարտին Մարությանը պահպանել է բացառիկ փաստաթղթեր: 1923 թվականից նրա մայրը, ապա ավագ քույրը «Նյու Յորք լայֆին» նամակներ են գրել 1916 թ. Հարպուտի բանտում մեռած քեռու՝ Սեդրակ Շեյթանյանի ապահովագրական գումարը (3000 ֆրանկ ոսկով) ետ ստանալու համար: Ընկերությունը տարբեր պահանջներով գործը ձգձգել է մինչեւ 1999 թ. նոյեմբեր: Ապա Մարտին Մարությանը փոխհատուցման պահանջով Դաշնային դատարան է դիմել անձամբ իր եւ կյանքն ապահովագրած Մեծ եղեռնի բոլոր զոհերի անունից. միայն 1915 թ. կազմվել է 7671 ապահովագիր՝ 10281134 դոլար գումարով: Իրավական հիմքն ամրապնդելու նպատակով աշխատեցինք կալիֆոռնիացի սենատոր Չակ Փուչիկյանի հետ: 6 ամիս անց Կալիֆոռնիայի նահանգապետի ստորագրած օրենքում նշվում էր, որ 1895-1923 թթ. զոհերի ժառանգները կարող են մինչեւ 2010 թ. դատական հայց ներկայացնել Կալիֆոռնիայում: Մենք բանակցում ենք հնարավոր համաձայնագրի կնքման շուրջ: Եթե բոլոր հոդվածներն ընդունվեն, ապա 2 ամսում հնարավոր կլինի համաձայնության հասնել: Մնացյալը կտեւի 6 ամսից մինչեւ 1 տարի: Այդ ժամանակ կկարողանանք քայլեր ձեռնարկել եվրոպական ընկերությունների դեմ: Մտադիր ենք այդ նպատակով խորհրդաժողովներ անցկացնել Լոնդոնում եւ Փարիզում:

– Որոշ դեպքերում կարող են ժառանգներ չլինել:

– «Նյու Յորք լայֆը» խնդրեց, որ կազմվի ֆոնդերը տնօրինող «միավոր»: Հայ համայնքը մեզ արդեն հուշել է ֆոնդերը վստահել Քըրք Քըրքորյանին, Հայկական համագումարին, Հայ ազգային հանձնախմբին եւ այլն: Ես կապվեցի սենատոր Դոքմեջյանի՝ Կալիֆոռնիայի նախկին նահանգապետի հետ, բայց այդ կետը տակավին կարգավորված չէ:

– Որքա՞ն եք պահանջում:

– Մեր հաշվարկած գումարը 3 միլիարդ դոլար է: Եթե մեզ առաջարկեն խղճուկ գումար, ապա կընդհատենք բանակցությունները, քանի որ դա կլիներ Ցեղասպանության զոհերի հիշատակի անարգում:

– Դուք ասում եք, որ «Միությունը» գնել է «Նյու Յորք լայֆի» ապահովագրերը: Շարունակելո՞ւ եք ձեր քայլերը:

– Ես Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի պատգամավոր Պատրիկ Դեւեջյանի միջոցով կապվեցի Արամ Գեւորգյանի հետ: Կփորձեմ Ֆրանսիայում փաստաբանների խումբ կազմել ամերիկյան խմբի նմանությամբ:

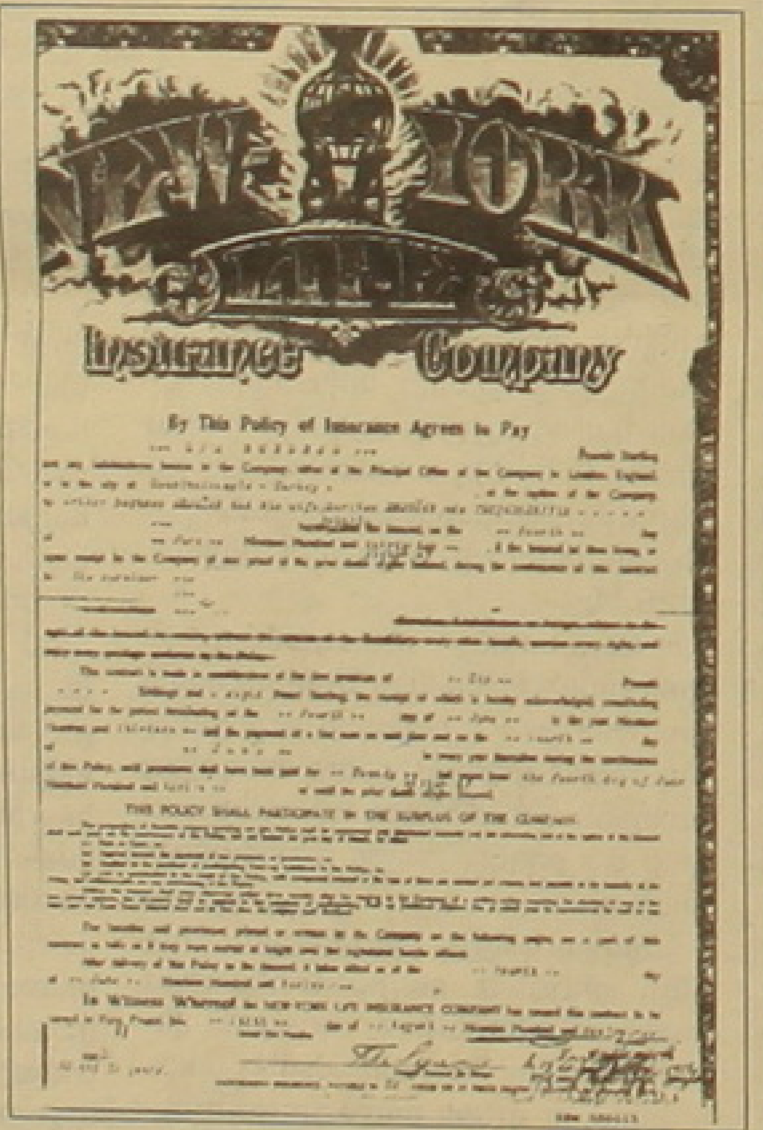

«Նյու Յորք լայֆի» հետ Կոստանդնուպոլսում Գրիգոր Պողոս Երմոյանի եւ նրա կնոջ Մարիզա Երմոյանի կնքած ապահովագրի պատճենը:

– Ուրիշ ի՞նչ ծրագրեր ունեք:

– Հետաքրքրվել եմ Բաղդադ-Բեռլին երկաթգծի կառուցմամբ: Կարծում էի, թե ֆինանսավորվել է Թուրքիայի կողմից, բայց իրականում «Դոյչե բանկն» է ֆինանսավորել: Գերմանական բանկը շատ քիչ է վճարել թուրք բանվորներին, հարուցելով դժգոհություն եւ գործադուլներ: Իսկ հայ բանվորներին բնավ չի վճարել, նրանց ճակատագիրը թողնելով թուրքերի հայեցողությանը, որոնք էլ հարցն արմատապես լուծեցին: Եթե գտնեմ այդ հայ բանվորների ժառանգներին, «Դոյչե բանկը» կհայտնվի տհաճ կացության մեջ:

– Հետաքրքրվե՞լ եք Ցեղասպանության զոհերի ունեցվածքով:

– «Նյու Յորք լայֆի» դեմ իմ ձեռնարկմանը տեղեկանալով՝ հայերն սկսեցին ինձ ներկայացնել կայքի վկայագրեր: Բայց ես ասացի, որ դրա հերթը դեռ չի եկել: Անշարժ գույքը բարձրացնում է իրավաբանական այլ խնդիրներ: Հողը քաղաքական խնդիր է: Հույս ունեմ այնքան ապրել, որ տեսնեմ թուրքական կառավարության դեմ ուղղված դատական գործերը:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁՆԵՐ

Ըստ թուրքերի՝ անգլիացիները պետք է ներողություն խնդրեն

Մեծ Բրիտանիան, որը վերջին րոպեին հայերին հրավիրեց մասնակցելու հունվարի 27-ին կայացած Հոլոքոստի օրվա հիշատակություններին, այժմ քայլեր է ձեռնարկում հաճոյանալու Թուրքիային:

Ըստ թուրքական «Հյուրիեթ» թերթի, Բրիտանիան դռները լայն բացել է՝ լսելու թուրքական տեսակետները Հայկական ցեղասպանության հարցի շուրջ: Լորդերի պալատում ընդլայնված նիստ է տեղի ունեցել, որին մասնակցել են Մեծ Բրիտանիայի եւ Թուրքիայի պաշտոնական շրջանակների ներկայացուցիչները: Նախկին դեսպան եւ սյունակագիր Շուքրու Էլեքդաղին հոտնկայս ծափահարություններով են ընդունել: Վերջինս նշել է, որ Հայկական ցեղասպանության մասին պնդումներն անհիմն են, եւ «Անգլիան պարտավոր է ներողություն խնդրել թուրքերից»: Նա իմիջիայլոց ասել է. «Հայերի հանդեպ վերաբերմունքը Օսմանյան կայսրությունում 1915–16 թթ.» վերնագրով գիրքը, որը նաեւ ծանոթ է «Կապույտ գիրք» անվամբ, հիմնված է սխալ պնդումների վրա եւ լի է թուրքերի հանդեպ դաժան եւ թունոտ հորջորջումներով: Անգլիական կառավարության կողմից հրատարակված գիրքը բազում հարցականներ է առաջացնում, եւ բրիտանական կառավարության պարտականությունն է անհրաժեշտ քայլեր ձեռնարկել այդ ուղղությամբ»:

Նիստին, որը կազմակերպված է եղել «Մուսիադի»՝ Արդյունաբերողների եւ գործարարների անկախ ասոցիացիայի ներկայացուցիչ Ռեմզի Գուրի կողմից, հյուրընկալվել է լորդ Ահմեդը: Ներկաների թվում է եղել Եվրամիության գործերի պատասխանատու, մահմեդական նախարար Քիթ Վազը, որը հանդես է եկել բրիտանական կառավարության անունից եւ հայտնել. «Մենք կողմ ենք Եվրամիությանն անդամակցելու Թուրքիայի ցանկությանը: Հրաշալի հարաբերություններ ունենք Թուրքիայի հետ եւ մահմեդական երկիր լինելը բոլորովին չի խանգարում նրա անդամակցությանը»: Նա երկար խոսակցություն է ունեցել Անգլիայում Թուրքիայի դեսպան Քորկմազ Հաքքանի հետ:

Հայտարարություն

Ֆրանսիայի կողմից Հայոց ցեղասպանության պաշտոնական ճանաչման կապակցությամբ «Վասպուրական» հայրենակցական միությունը հարկ է համարում հայտարարել, որ Թուրքիայի նկատմամբ պահանջատեր են ոչ միայն սփյուռքի, այլեւ մայր հայրենիքում ապրող հայերը, մասնավորապես նրանք, ովքեր վերապրել են եղեռնը:

Մեծերն այլեւս չկան, մնացել են մանկուց եղեռնի վկաներն ու նրանց ժառանգները: Կորցրած ծննդավայրերից հիշատակ են մնացել Հայաստանում ստեղծված հայրենակցական միությունները, հերոսամարտերի հուշակոթողները: Դրանց շուրջ տարեցտարի տեղի ունեցող հավաքներում ելույթ ունեցողները անբուժելի մրմուռը սրտերում վերհիշում են իրենց մեծերի պատմությունները հայրենի օջախների ավերման, կոտորածների, գաղթի ու տառապանքների մասին: Մենք հույսով ենք, որ կգա այն բաղձալի ժամանակը, երբ Թուրքիայի մեծագույն հանցագործություն կարժանանա ընդհանուր դատապարտմանը:

Թեկուզ թեւակոխել ենք 21-րդ դարը, սակայն ինչպե՞ս մոռացության տանք այն ահավոր ոճրագործությունները, որոնք տեղի ունեցան Թուրքիայում 19-րդ դարի վերջին՝ 1895–1896 թվերին եւ 20-րդ դարի սկզբին՝ 1915–1923 թթ., որոնց զոհ գնաց շուրջ երկու միլիոն հայ ազգաբնակչություն:

Վերջապես ոճրագործ թուրքերի դատապարտման սկիզբը դրեցին Ռուսաստանը, Հունաստանը, Ֆրանսիան: Նշաններ կան, որ Եվրոպայի եւ այլ աշխարհամասերի պետությունները կհետեւեն նրանց օրինակին, որպեսզի միահամուռ ջանքերով ստիպեն Թուրքիային հանձն առնել կատարած ոճրագործությունը, զղջալ եւ պատասխան տալ:

Վան-վասպուրականցիները ոչ միայն սփյուռքում, այլեւ Հայաստանում Թուրքիայից պահանջատեր են:

ԱՄՆ-ի հարավկովկասյան քաղաքականությունը փոփոխություններ չի կրի

Վաշինգտոնն Անկարայի եւ Երեւանի առջեւ հարաբերություններ հաստատելու պարտադրանք է դնում

ԱՄՆ նոր վարչակազմը նախագահական պայքարի ընթացքում տարբեր առիթներով նշում էր, թե կվերանայի Իրանի նկատմամբ տնտեսական պատժամիջոցներ կիրառելու շարունակականությունը, իսկ փոխնախագահի թեկնածու Դիք Չեյնին քննադատում էր Վաշինգտոնի՝ Թեհրանի նկատմամբ տարվող քաղաքականությունը։ Ճիշտ է, մինչեւ օգոստոսի 5-ը, երբ լրանալու է դ'Ամատոյի օրենքի ժամկետը, դեռ ժամանակ կա, սակայն ամերիկյան դիտորդների կարծիքով ԱՄՆ-Իրան հարաբերություններում դրական փոփոխություններ չեն լինի։ Նախագահ Բուշի ռուսական քաղաքականությունն իր նախորդի՝ Քլինթոնի հետ համեմատած, կդառնա առավել արմատական, այսինքն՝ ռուս-ամերիկյան հարաբերություններում լարվածության միտումներն ակնհայտ կլինեն։ «Այս ամենը կբերեն նրան, որ Մոսկվան եւ Թեհրանն առավել կխորացնեն համագործակցությունը, որից կշահի նաեւ այս պետությունների միջեւ գտնվող եւ նրանց անմիջական սահմանակից մեկ այլ երկիր։ ԱՄՆ կողմից Բաքու-Ջեյհան նավթատարի կառուցմանն աջակցությունը, Կասպից նավթը ռուսական եւ իրանական ճանապարհներով տեղափոխելուց հրաժարումը անարդյունավետ է», պնդում է Վաշինգտոնի Նիքսոնի կենտրոնի տարածաշրջանային ռազմավարական ծրագրերի տնօրեն Ջ. Քեմփը։

ԱՄՆ հարավկովկասյան քաղաքականության մեջ առաջնային են Մոսկվայի եւ Թեհրանի հետ հարաբերությունների հետագա ընթացքը, ինչպես նաեւ Կասպից էներգակիրների առաքման ուղիների ընտրությունը, ճիշտ է, վերջինի նշանակությանը երեւի թե այնքան կարեւորություն չտրվի Բուշի վարչակազմի կողմից։ Ամենաառաջնայինը Վաշինգտոն-Թեհրան փոխհարաբերություններն են, որոնց հնարավոր փոփոխությունը կարող է փոխել Հարավային Կովկասի աշխարհաքաղաքական պատկերը։ Ամերիկացի վերլուծաբանների գրեթե միահամուռ պնդմամբ՝ Բուշի վարչակազմը կփորձի այս տարածաշրջանում ռուսական ազդեցության չեզոքացման աշխատանքները, առաջնային դեր կտա Թուրքիայի ակտիվացմանը՝ փորձելով Անկարա-Երեւան դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատումը ժամ առաջ իրականություն դարձնել։ Պաշտոնական Անկարան չի ժխտում, որ Վաշինգտոնը խորապես շահագրգռված է Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ հարաբերությունների բնականոնացմամբ, ինչը թուրք դիտորդների կարծիքով կարող է եւ կնվազեցնի Ռուսաստանի ազդեցությունը Հայաստանում, հետեւաբար՝ Հարավային Կովկասում։ Հայ-թուրքական հարաբերությունների հաստատմամբ Վաշինգտոնը կթաղի Բաքու-Ջեյհան նախագիծը, իսկ Կասպից էներգակիրների նկատմամբ հետաքրքրությունն առժամանակ կմղի երկրորդական պլան։

Հայ-թուրքական հարաբերությունների հաստատման ճանապարհին էական խոչընդոտ է Հայոց ցեղասպանության փաստը։ Ընդ որում, խոչընդոտ է Հայաստանի եւ Թուրքիայի համար հավասարապես։ Եթե Թուրքիան կասկածներ ունի, թե աշխարհի առաջատար երկրների կողմից ցեղասպանության փաստի ընդունումով ստիպված կլինի զիջումներ անել թե՛ նյութական, թե՛ տարածքային առումներով, ապա Հայաստանի համար հարցն առաջին հերթին բարոյական է։ Համենայն դեպս, ՀՀ նախագահը պարզ տեքստով ասել է, թե Ցեղասպանության ճանաչումը հայոց պահանջատիրության պատճառ դառնալ չի կարող։ Ասել է թե Հայաստանը պատրաստ է դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատել Թուրքիայի հետ, եթե, իհարկե, ԼՂ հարցում Անկարան դրսեւորի անաչառ կեցվածք։ Ավելին, արտգործնախարար Օսկանյանի ասելով՝ Հայաստանը կողմ է ԼՂ հակամարտության խաղաղ կարգավորման հարցում Թուրքիայի դրական՝ ներգրավվածությանը։ Իր հերթին Թուրքիան ստիպված է լինելու Հայաստանի հետ հարաբերություններ հաստատելու պատրաստակամություն հայտնել։

Այս համատեքստում հետաքրքրական է կովկասյան տարածաշրջանի կայունության խնդիրներին նվիրված Ստամբուլի միջազգային ժողովում Թուրքիայի արտգործնախարար Ի. Ջեմի՝ Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի ներկայացուցիչների եռակողմ հանդիպում անցկացնելու առաջարկությունը՝ քննարկելու ԼՂ խնդրի կարգավորման ուղիները։ Աշխատանքային ժողովը, որին մասնակցում էին Թուրքիայի, Հայաստանի, Ադրբեջանի, Վրաստանի, Ռուսաստանի, Իրանի, Ուկրաինայի, Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Անգլիայի, ԵՄ-ի եւ ԵԱՀԿ-ի ներկայացուցիչներ, ենթադրաբար Վաշինգտոնի ռազմավարների մտահղացումն էր։ Պատահական չէր ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում ԱՄՆ ներկայացուցիչ, դեսպան Ք. Քեւինոյի անմիջական արձագանքը։ Ամերիկացի դիվանագետը ողջունեց եռակողմ հայ-ադրբեջանա-թուրքական հանդիպման եւ հայ-թուրքական հարաբերությունների բարելավման հնարավորությունը։ Քեւինոն ասել է, որ Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ դիվանագիտական հարաբերությունների բացակայությունն անբնական է։ Հայաստանի ԱԳՆ եվրոպական բաժնի տնօրեն Սամվել Մկրտչյանը հայտարարել է. «Մինչ եռակողմ հանդիպում անցկացնելը, մեզ հարկավոր է դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատել Թուրքիայի հետ»։

Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունների հաստատումը զուտ ժամանակի խնդիր է եւ իրականություն կդառնա նախագահ Քոչարյանի պաշտոնավարության մնացյալ երկու տարիներին, եթե, անշուշտ, ՀՀ-ն զերծ մնա ներքաղաքական լուրջ ցնցումներից։

Մոսկվայում եւ Թեհրանում մշակվո՞ւմ են Հայաստանին հակազդելու ծրագրեր

Այն ժամանակ, երբ ԼՂ հակամարտության կարգավորման տարբերակներից քննարկվում էր այսպես կոչված «Գոբլի ծրագիրը», Մոսկվայում եւ Թեհրանում ակնհայտ էր անհանգստությունը։ Ռուսաստանը եւ Իրանը սկսել էին քննարկել Հայաստանին հակազդելու քայլեր։ Երեւան ժամանած Իրանի փոխարտգործնախարար Մ. Սարմադին ՀՀ իշխանություններին հասկացրել էր, որ պաշտոնական Թեհրանը դեմ է տարածքային փոխանակման ցանկացած տարբերակի։ Վերջերս ՀՀ-ում ՌԴ դեսպան Ա. Դրյուկովը «Իրավունք»-ին տված հարցազրույցում, անդրադառնալով Գոբլի ծրագրի այս կամ այն մոդիֆիկացիայի քննարկմանը, ասել է. «Ռուսաստանը դեմ է կոնֆլիկտի մեջ ներքաշված կողմերին դրսից կարգավորման որեւէ սխեմայի պարտադրանքին, դեմ է, երբ նրանց վրա ճնշում է բանեցվում»։

Այսօր, երբ անխուսափելի են թվում Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունների հաստատման հնարավորությունները, կրկին անհանգստության ազդանշաններ են լսվում Մոսկվայից, Թեհրանից, ինչպես նաեւ Աթենքից։ «Ազգի» ունեցած ոչ պաշտոնական, սակայն հավաստի տեղեկություններով, Մոսկվայում եւ Թեհրանում կրկին սկսել են քննարկել Հայաստանին հակազդելու քայլեր։ Նյարդային վիճակում է Աթենքը, որը Բաքվում իր դեսպան Մ. Կարաֆոտիասի շուրթերով ասել է. «Չնայած հայ-հունական լավ հարաբերություններին, մենք միշտ մատնանշում ենք, որ հայերը ճիշտ չեն։ Բոլոր մակարդակներում մենք պաշտպանում եւ պաշտպանելու ենք Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը»։ Նույն ոգով ելույթ հանդես է եկել նաեւ Բաքվում Իրանի դեսպան Ա. Ղազաին. «Իրանը պաշտպանում է Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը եւ պատրաստ է աջակցել ղարաբաղյան խնդրի խաղաղ կարգավորմանը»։

Վերադառնալով ԼՂ հակամարտության կարգավորման մեջ Թուրքիայի դերի ակտիվացման ԱՄՆ-ի քաջալերանքին, կրկնենք, որ Վաշինգտոնի համար այս պահին առաջնայինը ոչ թե ԼՂ խնդիրն է, այլ հայ-թուրքական հարաբերությունները։ Ինչ վերաբերում է Ֆրանսիայի միջնորդությամբ ղարաբաղյան խնդրի կարգավորման ինչ-որ տարբերակի հավանականությանը, ապա դրան թե՛ Մոսկվան, թե՛ Վաշինգտոնը հանգիստ են վերաբերվում։ Ռուսաստանը, Ֆրանսիան եւ ԱՄՆ-ը ներկայացնում են ԵԱՀԿ Մինսկի խումբը, որի հովանու ներքո է ԼՂ խնդրի կարգավորման ֆորմատը։ Այսինքն՝ առանց եռյակի միասնական դիրքորոշման կարգավորման ոչ մի տարբերակ կենսունակ չէ։

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

1,5 միլիոն ադրբեջանցի Ռուսաստանում

ՌԴ Պետդումայի ԱՊՀ երկրների գծով հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ Անատոլի Չեխոեւը երեկ մամլո ասուլիսում նշել է, որ այժմ Ռուսաստանի ամբողջ տարածքում բնակություն են հաստատել շուրջ 1,5 մլն ադրբեջանցիներ, որոնցից 800 հազարը պահպանում են նախկին ԽՍՀՄ կարմիր անձնագրերը։ Ռուսաստանում բնակություն են հաստատել շուրջ 800 հազար վրացիներ, իսկ հայերի թվաքանակի մասին տեղեկություններ չեն հաղորդվում։

Ըստ Չեխոեւի, ԱՊՀ անդամ պետությունների ընդհանուր պարտքը Ռուսաստանին 8,6 մլրդ ԱՄՆ դոլար է, որից 118 մլն-ը Հայաստանի պարտքն է։ Ամեն տարի Ռուսաստանից ԱՊՀ պետություններ է հոսում շուրջ 9 մլրդ դոլար։ Համաձայն ոչ պաշտոնական վիճակագրության, ամեն տարի Ռուսաստանից Վրաստան է հոսում 1,1-1,2 մլրդ դոլար, որը եռապատիկ ավելի է Վրաստանի պետական բյուջեից, 1,1-1,2 մլրդ դոլար է հոսում նաեւ Ադրբեջան, 800 մլն դոլար՝ Մոլդովա։

Արգենտինացիները վերադառնում են Եվրոպա

Բուենոս Այրեսում Իսպանիայի եւ Իտալիայի հյուպատոսարանները վերջերս մեծ լարվածությամբ են աշխատում։ Արգենտինայում սկսված տնտեսական ճգնաժամից եւ խորացող սղաճից խուճապի մատնված հազարավոր բնակիչներ փորձում են արտագաղթել։ Ամեն օր հազարից ավելի մարդիկ բառացիորեն պաշարում են հիշյալ երկու երկրների հյուպատոսարանները, որտեղից ստանան մուտքի այցագրեր կամ, որ ավելի լավ է՝ իսպանական եւ իտալական անձնագրեր։ Այսօր Արգենտինայում պաշտոնապես Իտալիայի քաղաքացիություն ունի 600 հազար, Իսպանիայի քաղաքացիություն՝ 253 հազար մարդ։ Սակայն հյուպատոսական աղբյուրները նշում են, որ առնվազն կրկնակի շատ են այն արգենտինացիները, որոնք կարող են ապացուցել իրենց ծնողների կամ տատի ու պապի՝ Իսպանիայի կամ Իտալիայի քաղաքացի եղած լինելը։ Դրա շնորհիվ նրանք ստանում են այդ երկրների անձնագրեր, որից հետո օրինական կարգով Եվրոպա մուտք գործելու եւ այնտեղ հաստատվելու իրավունք են ձեռք բերում։ «Էքսպրես» հանդեսն այս կապակցությամբ գրում է, որ պատմությունը կարծես թե կրկնվում է, միայն թե՝ հակառակ ուղղությամբ։ Իրոք, ընդամենը հինգ տասնամյակ առաջ բյուրավոր սովահար իտալացիներ եւ իսպանացիներ հատել էին Ատլանտյան օվկիանոսը, բախտ փնտրելով Հարավային Ամերիկայում։ Իսկ այսօր նրանց ժառանգներին ձգում է բարեկեցիկ Եվրոպան։ Միայն թե Իսպանիայի եւ Իտալիայի հյուպատոսարանների աշխատակիցները հոգնած ու նյարդայնացած են պատմության այս շրջադարձից։

Գ. Ք

ԱՆՑՅԱԼ

Լեհաստանը բացում է արխիվները

Վարշավայում՝ Ազգային հիշողության ինստիտուտում, փետրվարի 7-ից լեհերը կարող են տեսնել իրենց վերաբերյալ նախկին քաղաքական ոստիկանության՝ ՏԲ-ի կազմած գործերի պատճենները, պարզել, թե ովքեր են իրազեկիչները, արդյոք փողի համար էին մատնում, թե՞ ճնշման պատճառով, ինչպիսի մեխանիզմներ կային այդ համակարգում, այսօր ինչ են անում մատնիչները՝ թափանցել են նոր վարչակա՞զմ, թե՞ թողել են քաղաքականությունը։ Սա հետաքրքրում է մասնավորապես 1981 թ. արգելված «Համերաշխություն» արհմիության գործիչներին, որոնցից շատերն այն ժամանակ ձերբակալվեցին, ոմանք էլ անցան ընդհատակ։ «Լիբերասիոն» թերթը գրում է, որ մեկ շաբաթվա ընթացքում լեհերն ստացել են ավելի քան 4500 գործերի պատճեններ, որտեղ իրազեկիչների անունները սեւացված են. դրանք կբացահայտվեն լրացուցիչ դիմումից հետո։ Բայց ինստիտուտը կարող է եւ չբացահայտել անունները, եթե իրազեկիչները դեռ գործում են։ 500 ուրիշ գործեր էլ, ըստ նոր դիմումների հերթականության, կհանձնվեն հունիսին։

Լեհաստանն արխիվները բացեց Բեռլինի պատի կործանումից 11 տարի հետո միայն, մինչդեռ արեւելաեվրոպական երկրների մեծ մասը դա վաղուց է արել։ Պատճառը լեհ քաղաքական գործիչների միջեւ տարիներ շարունակ եղած տարաձայնություններն էին, որոնք այսօր էլ չեն վերացել։ «Համերաշխություն» արհմիության նախկին ընդդիմությունը եւս պառակտված է այս հարցում. կաթոլիկ աջերը պահանջում են ամենուրեք պաշտոնանկ անել նախկին իրազեկիչներին, իսկ դաշնակից Ազատության միությունը դեմ է դրան։ Միության հիմնադիր Տադեուշ Մազովեցկին, ներկայիս լիդեր Բրոնիսլավ Գերեմեկը, հայտնի գործիչ Յացեկ Կուրոնը վախենում են, որ արխիվների բացումը կհանգեցնի վհուկների որսի։

Նախկին նախագահ Լեխ Վալենսան հայտարարել է, որ ինքը եւս կպահանջի իր գործը, թեեւ ըստ էության ծանոթ է դրան։ Անցյալ տարվա օգոստոսին Վալենսան եւ ներկայիս նախագահ Ալեքսանդր Կվասնեւսկին դատարանում «մաքրվել» էին ՏԲ-ի հետ գործակցած լինելու կասկածներից։ «Համերաշխության» ներկայիս առաջնորդ Մարիան Կժակլեւսկին պահանջում է իր գործը մտցնել ինտերնետ ցանց՝ մատնիչների անուններով հանդերձ։ Իսկ պատգամավոր Ստեֆան Նեդոլովսկին պահանջում է վռնդել դեռեւս պաշտոնավարող իրազեկիչներին։

Որոշ գործիչներ չեն վստահում ՏԲ-ի տվյալներին։ Ազատական սենատոր Քրիստոֆ Կոզլովսկին՝ Մազովեցկու կառավարության ներքգործնախարարը, բառացիորեն հետեւյալ պնդումն է անում. «Իրազեկիչների տեղեկությունները խղճուկ բամբասանքներ են։ Որոշ ընդդիմադիրներ հալածվել են, ոմանք դարձել են մատնիչներ։ Անթերի հերոսները քիչ են»։

ՏԲ-ի արխիվների զգալի մասն այրվեց 1989 թ. հրդեհի ժամանակ, կոմունիստ ներքգործնախարարի օրոք։ Այրված փաստաթղթերի մեջ էր նաեւ ներկայիս հատուկ ծառայությունների նախարար Յանուշ Պալուբիցկու գործը։ Վերջինիս դա առանձնապես չի հուզում։ Բայց առնվազն 2-3 միլիոն շարքային քաղաքացիներ շատ կուզենային իմանալ, թե ինչո՞ւ անցյալում իրենց մերժել են անձնագիր կամ աշխատանք տալ, ինչո՞ւ են մանրակրկիտ խուզարկության ենթարկել լեհ-գերմանական սահմանին, ի՞նչ անհայտ պատճառներով են իրենք դատապարտվել տաժանակիր աշխատանքի եւ հալածանքների։

ԱԶԳ

Մշակույթ

Խաղաղություն չկա օպերայում

Չեն խաղաղվում կրքերը օպերայում, ոչ մի կերպ չեն խաղաղվում։ Ամեն մի հյուրախաղից, անգամ ամեն մի ներկայացումից առաջ եւ հետո կրկին ու կրկին հսկայական լարվածություն է կուտակվում։ Անշուշտ, կարելի էր անուշադրության մատնել այս շփկացումը, բայց խոսքը վերաբերում է մեր մեծագույն արժեքներից մեկին՝ օպերային թատրոնին։ Իհարկե, ամեն ինչ խաղաղ կլիներ, եթե ժամանակին, դեռեւս նախկին ղեկավարության փոփոխության ժամանակ, մշակույթի նախարարությունում ամեն ինչ հաշվի առներ, ամեն մեկի կարծիքը լսվեր եւ ընդունվեր խելամիտ որոշում։ Սակայն այդպես չեղավ։ Եվ անհամաձայնության ձնագունդը արագորեն գլորվում է՝ մեծանալով։ Ինչի՞ կհասցնի այս ամենը։

Այսպես եղավ նաեւ այս անգամ, երբ օպերային թատրոնը փետրվարի 8-10-ը «Տրավիատայի» երեք ներկայացումով հյուրախաղերի էր մեկնել Բեյրութ։ Լիբանանյան մամուլն արձագանքեց մեր արտիստների հյուրախաղերին։ «Լորիան-Լը Ժուր» թերթից մեջբերենք երկու հատված. «...145 երաժիշտներ, երգիչներ, տեխնիկական աշխատողներ իրենց «հովվի» շատ համակրելի եւ հրավառուն նվագավար Օհան Դուրյանի ղեկավարությամբ կյանք տվեցին այդ կորած թափահարումներին...»։

Եվ երկրորդը. «...Ինչպես անցյալ ամառ Բեյտեդինում Գեղամ Գրիգորյանը կիսատ էր թողել իր երգեցողությունը, այս անգամ եւս, «ենթակա մի տկարության», ներկայացման երկրորդ արարից հետո կանգնեց եւ փոխարինվեց ուրիշ մի երգչով...»։

Ու ահա, հյուրախաղերն ավարտվելուց հետո տիկին Ալիսա Շահմիրյան-Դուրյանը խմբագրություն է ներկայացրել մի հոդված։ Խմբագրությունն այս հոդվածը ներկայացնում է, ակնկալելով, որ, այսպես ասած, «մյուս կողմը» նույնպես իր կարծիքը կհայտնի։

Ամեն դեպքում օպերային թատրոնում ՀՀ մշակույթի նախարարության շտապ միջամտության կարիքն է զգացվում։

Խոսքի ազատությունը բոլորս գնահատում ենք, անձամբ ես, որ ծնվել եւ մեծացել եմ Ֆրանսիայում։ Սակայն ազատությունը չպետք է շփոթել անազնիվ, անբարոյական սանձարձակությունների հետ։ Խոր վիրավորանք եմ զգում, որ մեր երկրում, հայրենիքում գոյություն ունեն «արվեստագետներ», որոնք առանց ամաչելու եւ առանց պատժվելու ուզում են խանգարել մաքուր, ազնվորեն աշխատող տաղանդավոր մարդու գործունեությունը։

Օպերայում տիրող նենգոտ իրավիճակը գալիս է նրանից, որ այնտեղ ղեկավարում են, մեղմ ասած, ոչ որակյալ մարդիկ։ Օհան Դուրյանի երաժշտական որակը եւ բծախնդրությունը, անշուշտ, խանգարում է նրանց։ Իրենք երբեք չեն մտածում օպերայի մակարդակը բարձրացնելու, կազմակերպված աշխատելու եւ իրենց կոլեկտիվի սոցիալական անապահովության մասին։ Ոչինչ, որ օպերայի աշխատողները 100 դրամ չունենալով աշխատանքի են գալիս ոտքով, բայց տնօրեն Կամո Հովհաննիսյանի եւ Գեղամ Գրիգորյանի անձնակազմն ամեն օր խորովածներ է ուտում, կենացներ խմում եւ սեղանի շուրջ խարդավանքներ կազմակերպում մաեստրո Դուրյանի դեմ։

Ինչպե՞ս կարող են ծայրահեղ հակասական մարդիկ իրար հետ աշխատել։ Օհան Դուրյանը չի կարող եւ չպետք է յոլա գնա նման մարդկանց հետ։ Այո, Օհան Դուրյանն իրավունք ունի անընդունակ երաժշտին, որ մի քանի անգամ սխալ է նվագում կամ երգում, ասելու՝ դե, գնա պոմիդոր ծախի։ Օհան Դուրյանն իրավունք ունի բթամիտ երաժշտի վրա բարկանալու, քանի որ այդ բթամտության պատճառով կրկնողությունները հոգնեցնում են թե՛ երաժիշտներին, թե՛ երգիչներին։

Օհան Դուրյանը Բեյրութում «հիստերիկ նոպաներ» չի ունեցել, ինչպես ուզում են ու փորձում են արձագանքել վերոհիշյալ մարդիկ։ Օհան Դուրյանը Բեյրութում փրկեց Հայաստանի պատիվը, իսկ ինչ վերաբերում է Գ. Գրիգորյանի չերգելուն, թող այդ երգիչը միայն ու միայն ինքն իր վրա վերցնի մեղքը, հարբեցողությունն է պատճառը նրա ձայնի խզման։ Հնարավոր չէ աշխարհի բոլոր վայելքները վայելել եւ դրա հետ մեկտեղ պահպանել ձայնը։

Նա չի հասկանում պարզապես մի պարզ բան, որ արվեստը եւ հատկապես երաժշտական արվեստը պահանջում է զոհաբերություն։ Ինքը եւ իր հետ քեֆ անողներն ուզեցին դավադրություն կազմակերպել մաեստրոյի դեմ, ուզեցին ամեն կերպ ջղայնացնել մաեստրոյին, որ բեյրության ներկայացումը չկարողանա ղեկավարել։ Սակայն ինքը՝ Գ. Գրիգորյանը, ընկավ իր իսկ գործած ծուղակը եւ, ինչպես շատ ուրիշ անգամներ (ինչպես վկայում են միջազգային մի քանի թղթակցություններ), չկարողացավ այս անգամ եւս ներկայացումը լրիվ երգել։ Առաջին իսկ արարից ռիթմերի կոպիտ խախտումներով ու ձայնային ճիչերով վտանգի տակ դրեց ներկայացումը, որը շնորհիվ մաեստրոյի հմտության եւ փորձառության, փրկվեց։ «Ծեր բիձան», ինչպես անկրթորեն անվանում են այս անդաստիարակ անձինք, «Տրավիատայի» երեք ներկայացումները՝ փետրվարի 8-ին, 9-ին, 10-ին, իրար ետեւից, արիաբար ղեկավարեց, սակայն երգիչը չկարողացավ մեկ ներկայացումում անգամ լրիվ երգել։ Եթե այս անգամ մեղքը Օհան Դուրյանինն էր, ապա նախորդ անգամների մեղքը ո՞ւմն է եղել (անցյալ տարի Բեյթեդինում եւ Իտալիայում)։

SPECTACLE

L'Opéra Ballet-House d'Erevan au Casino du Liban

La rédemption par l'amour pour « La Traviata » de Verdi

Décor très XIXe siècle, dorures, robes longues et costumes à frac.

Une des œuvres capitales et les plus populaires du répertoire lyrique est donnée au théâtre du Casino du Liban. La Traviata, de Giuseppe Verdi [illegible] l'Opéra Ballet-House d'Erevan. Plus de 145 musiciens, choristes et techniciens de la scène [illegible] chef d'orchestre Ohan Dourian [illegible]

Le couple Violetta et Alfredo, la courtisane et son amoureux. (Photo Michel Sayegh)

Օհան Դուրյանը, ծնվելով Բեյրութում Գեղամ Գրիգորյանի երգչական ձախողությունից, վազեց նրա մոտ եւ համբուրեց անկեղծորեն։ Ես տեղյակ լինելով Երեւանում իր իսկ կազմակերպած նենգություններին, ներքուստ զայրացա, բայց միեւնույն ժամանակ հիացա ամուսնուս մեծահոգության վրա։

Առնոլդ Քոչարյան երիտասարդ տենորիզան-բարիտոնը մեծամտորեն մերժել էր Երեւանում փորձերի ժամանակ երգել, օրինակ վերցնելով իր ուսուցիչ Գեղամ Գրիգորյանից, որը նույնպես ոչ մի անգամ չբարեհաճեց փորձերին երգել ո՛չ Երեւանում, ո՛չ էլ Բեյրութում։ Երգիչը ինչո՞ւ է անտեսում հայ դիրիժորին եւ հայ նվագախմբին։ Փորձերի ժամանակ չերգելու պատճառով Օհան Դուրյանը բեմից վտարեց Առնոլդ Քոչարյանին, ուստի երիտասարդ պարոնը քաջալերված Գ. Գրիգորյանից՝ թշնամացավ Օհան Դուրյանի հետ։

Սակայն Բեյրութ մեկնելուց առաջ Կամո Հովհաննիսյանը խնդրեց, որ Առնոլդ Քոչարյանը գնա Բեյրութ, որպեսզի անհրաժեշտության դեպքում փոխարինի Կոնստանցին Սիմոնյանին։ Օհան Դուրյանը համաձայնեց, բայց այդպես էլ անհրաժեշտության կարիք չզգացվեց։ Բայց նույն Կամո Հովհաննիսյանը ոչ մի խոսք չասաց Յուրի Դավթյանին Բեյրութ տանելու մասին, որին նույնպես Օհան Դուրյանը կհամաձայներ անկասկած։ Մենք Յուրի Դավթյանին հանդիպեցինք «Զվարթնոց» օդանավակայանում։

Գեղամ Գրիգորյանը հրաշալի իմանալով Օհան Դուրյանի բծախնդրությունը, ի սկզբանե, միտումնավոր ստեղծում է իրավիճակներ՝ աղավաղելու երաժշտությունը, որտեղ մաեստրոն դուրս գա իր ափերից, որը երբեմն հաջողվում է։ Այդպես էլ եղավ Բեյրութում փորձի ժամանակ, իր ղեկորների անպատրաստության եւ անկազմակերպ աշխատանքների պատճառով միակ փորձը, որ տեղի պիտի ունենար փետրվարի 7-ին, հետաձգվեց հաջորդ օրվան՝ ներկայացումից մի քանի ժամ առաջ։ Ոչ մի տեղ չի տեսնվել, որ ներկայացման օրը փորձ կատարվի, քանի որ ներկայացումը տեւելու է չորս ժամ, եւ որ չի կարելի հոգնեցնել արվեստագետներին։ Սակայն ստիպված էին բեմին եւ սրահին ծանոթանալու նպատակով մի փոքր փորձ կատարել։ Մաեստրոն ասաց կոլեկտիվին. «Ձեզ չեմ հոգնեցնելու, ընդհանուր մասնակիցների մի քանի տեսարաններ կփորձենք առաջին եւ երրորդ արարներում, հետո կհանգստանաք մինչեւ երեկո, որ թարմ ներկայանաք հանդիսատեսին»։ Փորձում էին առաջին արարը, երբ մի երկրորդական դերի երգիչ սխալ մուտք գործեց։ Մաեստրոն կրկին սկսեց, երգիչը նորից սխալվեց եւ մաեստրոն, կոլեկտիվին չհոգնեցնելու միտումով ուզեց առաջ անցնել, որպեսզի երգչախումբը վարժվի նոր բեմի տարածքին։ Այդ պահին Գեղամ Գրիգորյանը, որ մինչեւ այդ օրը չէր երեւացել, ոչ մի բեմական աշխատանք չէր կատարել կոլեկտիվի հետ նախքան հյուրախաղերը ո՛չ Երեւանում, ո՛չ էլ Բեյրութում։ Օհան Դուրյանից պահանջեց, որ նորից փորձեն այդ երգչի մուտք գործելը։ Մաեստրոն պատասխանեց. «Գեղամ, ժամանակը քանի է, չեմ ուզում երաժիշտներին հոգնեցնել, այս երեկո ներկայացում ունենք»։ Պարոն գեղարվեստական ղեկավարն ինքնավստահորեն ասաց՝ բայց սխալ է, սխալ մուտք է գործում եւ այլն... (կարծես միայն ինքն էր հասկանում երաժշտությունից)։ Դրա վրա մաեստրոն պատասխանեց. «Ես ի՞նչ անեմ, որ դմբո է, արդեն քանի անգամ ենք փորձել»։ Այս բառից երգիչը վիրավորվեց ու բեմից իջավ։ Մաեստրոն ընդունեց Գ. Գրիգորյանի առաջարկը (որը բոլորովին էլ տեղին չէր) եւ վերջին անգամ վերսկսեց սխալված տեղը փորձել։ Հանկարծ նկատելով, որ երգիչը բեմից իջել է, դարձավ Գ. Գրիգորյանին ու ասաց, որ երգիչն իջել է, մի բան ասա, գեղարվեստական ղեկավար ես։ Գեղամ Գրիգորյանը, փոխանակ երգչին ասելու, որ բեմ բարձրանա, Օհան Դուրյանին ասում է. «Լավ է անում, ճիշտ է անում»՝ անշուշտ վիրավորելու, ջղայնացնելու համար մաեստրոյին։ Որպես ապացույց, այդ նույն երգիչը ներկայացման ժամանակ նորից սխալվեց։ Անտեղի չէր մաեստրոյի վիրավորանքը երգչին։ Պետք է ասեմ, որ այդ ոչ լրիվ պատրաստ երգչին պարոն Գրիգորյանը վստահում է «Կարմեն» օպերայի Դոն Խոսեի դժվարին դերը՝ այն էլ Միլանի փառատոնում երգելու համար։

Տարին տասը ամիս Երեւանից բացակայելով, Գեղամ Գրիգորյանը հեռվից հրահանգներ է տալիս, եւ իր տեղակալներն ուզում են իշխել մաեստրոյին։ Ինչպե՞ս կարելի է հանդուրժել այս գործունեությունները եւ չջղայնանալ։

«Տրավիատայի» ներկայացումների երաժշտական հաջողությունները գնահատեցին Լիբանանի այլ ազգի դեսպանները, բարձր անձնավորություններ, Լիբանանում հյուրախաղերի կազմակերպիչները, բացի Հայաստանի դեսպանից։ Ես շատ հիասթափվեցի նրա վերաբերմունքից։

Իսկ Հայաստանի օպերայի տնօրենության ադմինիստրատիվ անկազմակերպ աշխատանքն ուղղակի անըմբռնելի էր։ Ինչպե՞ս կարելի էր տպագրված ծրագրերի մեջ չդնել երաժշտական ղեկավարի լուսանկարը, որը շատ անգամ խնդրել էին Լիբանանի կազմակերպիչները Երեւանի օպերայից, եւ որ տնօրինությունը չէր ուղարկել։ Փոխարենն ուղարկել էին Գեղամ Գրիգորյանի հինգ նկարները, որոնք տպվեցին։ Ինչպե՞ս կարելի էր մոռանալ գլխավոր դերակատարներից մեկի՝ Կոնստանցին Սիմոնյանի կենսագրությունը եւ նկարը, որը հոյակապ երգեց եւ մեկնաբանեց Ժերմոնի դերը։ Ինչպե՞ս կարելի էր մոռանալ երգչախմբի ու բալետի տքնաջան աշխատանքը՝ անտեսելով եւ չնշելով նրանց ղեկավարների անուններն ու նկարները։ Բայց այդ նույն ծրագրի մեջ կային մարդկանց նկարներ ու կենսագրություններ, որոնք նույնիսկ չէին եկել Լիբանան։ Ինչպե՞ս կարելի էր երեք արարով գրված «Տրավիատան» չորս արարի վերածելուց հետո տեղյակ չպահել Լիբանանի կազմակերպիչներին, որոնք միայն երեք արար էին տպել եւ դրա պատճառով, երրորդ արարից հետո որոշ մարդիկ մեկնում էին, կարծելով, որ օպերան վերջացել է ու զարմացել էին, որ Գեղամ Գրիգորյանի բեմադրության մեջ պիեսի գլխավոր հերոսուհին՝ Վիոլետտան չի մահանում։

Հենց վերադարձանք Երեւան, գաղտնի նկարված եւ իրենց ուզածի պես մոնտաժված ժապավենը ցուցադրեցին որոշ լրագրողների, որտեղ Գեղամ Գրիգորյանը ոչ մի խոսք չի արտահայտում, իսկ մաեստրոն ջղայնանում է։ Միեւնույն ժամանակ ներկաներին հայտարարում են, որ մաեստրոն «գիժ» է, նախարարը կոլեգիա պետք է կազմակերպի եւ նրան հանի, երիտասարդներին տեղ չի տալիս, թող նա գնա ծառ տնկի, եւ այլ տգեղ արտահայտություններ։

Ո՛չ, պարոնայք, մաեստրոն ո՛չ գիժ է, ո՛չ էլ՝ ծեր, ինչպես անվանում եք անամոթաբար։ Դիրիժորը քանի մեծանում է, այնքան վարպետանում է եւ հիանալիորեն էլ ղեկավարում է, բայց նույնը չի կարելի ասել երգչի մասին, որը փաստվեց։ Իսկ ինչ վերաբերում է երիտասարդ դիրիժորներին, օպերայի նվագախումբը փորձադաշտ չէ, ինչպես քանիցս հայտարարել է մաեստրոն։ Կա օպերային ստուդիա եւ կոնսերվատորիա, ուր կարող են երիտասարդ դիրիժորները փորձառություն ձեռք բերել։ Դրա հետ մեկտեղ մաեստրոն քաջալերել է շատ երիտասարդ դիրիժորների եւ երգիչների։

ՀՀ առաջին նախագահն ամուսնուս խոստացել եւ երաշխավորել էր անհրաժեշտ աշխատանքային պայմաններ, որպեսզի բարձրանա օպերային թատրոնի երաժշտական մակարդակը։ Այդ երաշխավորության մասին է վկայում նաեւ Օհան Դուրյանի հետ կառավարության 1999 թ. կնքած աշխատանքային պայմանագիրը, որով Օհան Դուրյանը ցմահ պետք է ղեկավարի օպերային թատրոնի երաժշտական մասը։ Սակայն, ավաղ, ստիպված եմ փաստել այն, որ մեր երկրի բարձրաստիճան պաշտոնյաները տվյալ դեպքում չեն կատարում իրենց երաշխիքները։ Ես կարծում էի, որ գալիս եմ ազատ, անկախ, դեմոկրատական Հայաստան՝ սիրտս լիքը հույսերով, բայց...

Հուսանք, որ քրիստոնեության 1700-ամյակի կապակցությամբ իսկական քրիստոնյա կդառնանք։

ԱԼԻՍ ՇԱՀՄԻՐՅԱՆ-ԴՈՒՐՅԱՆ

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Հերթական աստղը

Որպես ապացույց աշխարհով մեկ վայելած մեծ սիրո եւ ճանաչման, շուտով Հոլիվուդը կհավերժացնի Գլորիա Գեյնորի անունը, որն արդեն իսկ անմահ է I will survive («Ես կապրեմ») երգի շնորհիվ։ Գարնանը նրան աստղ կշնորհվի Հոլիվուդ Բուլվարում եւ անունը կփորագրվի սալահատակին։ Մոտավորապես նույն ժամանակահատվածում երգչուհին պլանավորում է թողարկել իր նոր ալբոմը, որը դեռեւս վերնագրված չէ։ Ալբոմի առաջին սինգլն արդեն թողարկվել է եւ կոչվում է «Ես պարզապես չեմ կարող չմտածել քո մասին»։

Շքանշանը գողացել են

Վերջերս Չիլիի կառավարությունը Սթինգին պարգեւատրել էր մարդու իրավունքների շքանշանով։ Այդ շքանշանը Բուենոս Այրեսում կայանալիք համերգից առաջ անհետացել է երգչի հանդերձասենյակից։ Հայտնի բանաստեղծ Գաբրիելա Միստրալի անվան շքանշանը գտնվում էր Սթինգի պայուսակում, անձնական իրերի կողքին, եւ երբ երգիչը դահլիճում նախապատրաստում էր իր ելույթը, ինչ-որ մեկը որոշել է յուրացնել այն։ Այդ անհայտ անձը, դառնալով շքանշանի նոր տերը, դժվար թե դրանից ավելի մարդասեր դառնա, միեւնույն ժամանակ Սթինգը, զրկվելով շքանշանից, չի զրկվի իր այն արժանիքներից, որոնց համար պարգեւատրվել է։

Բայց փաստն ինքնին տխուր է, մանավանդ որ այդ պարգեւը երգչի համար շատ կարեւոր էր։ Վերջին 2 տասնամյակում նա բազմիցս հանդիպել է Չիլիի մարդասիրական կազմակերպությունների հետ եւ բազմաթիվ բարեգործական համերգներ անցկացրել այնտեղ։ 1987 թ. նա գրել է «Նրանք պարում են մենակ» երգը, որը նվիրված էր այն կանանց, որոնք կորցրել են իրենց ամուսիններին Ավգուստո Պինոչետի 17-ամյա բռնապետության շրջանում։ Ջ. Ս.

ՄԵԾԵՐԸ ՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

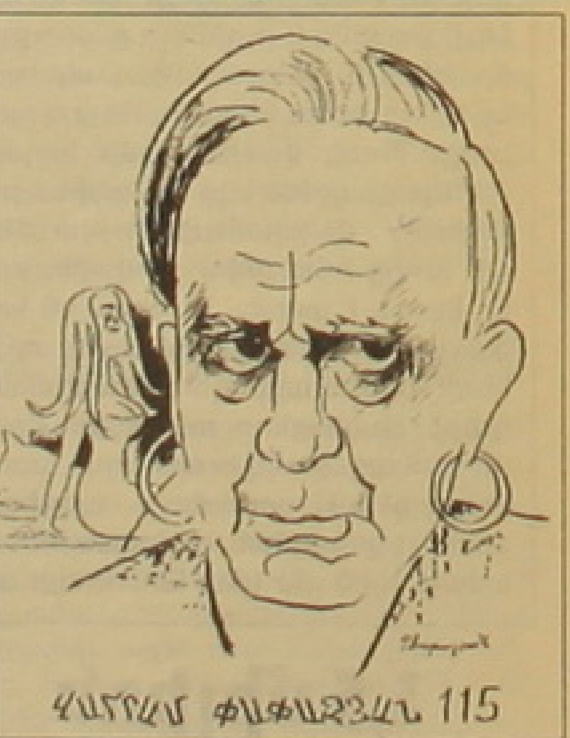

ՎԱՐԴԱՆ ՓԱՓԱԶՅԱՆ 115

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ

Փետրվարի 21

Հայոց տոմարի Գրգուռ օրը

ԾՆՎԵԼ ԵՆ՝

- Ադամ Խուդոյանը (1921 թ., Երեւան), արվեստի վաստ. գործիչ, կոմպոզիտոր։
- Մետաքսյա Սիմոնյանը (1926 թ., Աշգաբադ), ԽՍՀՄ ժող. արտիստուհի, պետ. մրցանակի դափնեկիր։

Տարեգրության այս օրը՝

- 1882 թ. Թիֆլիսում լույս տեսավ «Արձագանք» պարբերականը (խմբ.՝ Աբգար Հովհաննիսյան)։
- 1921 թ. սկսվեց Լոնդոնի կոնֆերանսը։
- 1944 թ. Փարիզում գերմանացիները գնդակահարեցին ֆրանսիական ինտերնացիոնալ պարտիզանական ջոկատի հրամանատար, բանաստեղծ Միսաք Մանուշյանին եւ նրա մարտական ընկերներին։

ՀԵՂԻՆԵ ՂԱՐԱԳՈՒԼՅԱՆ

Մարզական

ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹՅԱՆ ԿԱՄՈՒՐՋՆԵՐ

Շահնազարյանների փոքր ֆուտբոլի մեծ ծրագրերը

Վիլյամ եւ Բեւերլի Շահնազարյանների անունն այսօր թերեւս հայտնի չէ հայ մարզասերին: Մինչդեռ արդեն 7-րդ ամիսն է ամերիկացի բարեհամբույր ամուսինները Երեւանում են եւ եռանդուն մարզական գործունեություն են ծավալել: Նրանք հիմնել են «Ջայնթս» (անգլերենից թարգմանաբար նշանակում հսկաներ) օտար հնչողությամբ մարզական ակումբը, որը պատրաստվում է հանդես գալ Հայաստանի մինի ֆուտբոլի առաջնությունում: Նորի ծնունդը միշտ էլ հաճելի է, առավել եւս երբ նա հսկա է:

Վիլյամ Շահնազարյանը հարուստ աշխատանքային կենսագրություն ունի, եւ 19 տարի մշտապես նրա կողքին է հուսալի զինակիցն ու խորհրդատուն՝ բարեսեր Բեւերլին:

Հայ մարզասերին, անշուշտ, հետաքրքիր կլինի լրացուցիչ մանրամասներ իմանալ Շահնազարյանների հայաստանյան առաքելության եւ սպորտի հանդեպ նրանց անդրօվկիանոսյան յուրովի մոտեցումների մասին:

- Պարոն Շահնազարյան, եթե կարելի է, ներկայացրեք Ձեզ եւ Ձեր ընտանիքը:

- Ծնվել եմ 1958 թ. Թեհրանում: Երեք տարի հետո մեր ընտանիքը տեղափոխվել է ԱՄՆ: Այստեղ ես ավարտել եմ դպրոցը, այնուհետեւ, 4 տարի սովորել եմ համալսարանում եւ ստացել եմ միջազգային բիզնեսմենի եւ իրավագիտության դոկտորի կոչում: Երկու տարի ուսանել եմ Հունգարիայի համաշխարհային ճանաչում ունեցող ֆուտբոլային կենտրոնում եւ ստացել եմ մարզչի եւ գործակալի վկայական: Ունեմ 2 երեխա՝ Քահեան եւ Քահիվան:

-Ունենալով մասնագիտական աշխատանքի լայն ընտրություն, ինչո՞ւ հատկապես ընտրեցիք ֆուտբոլը:

-Այս հարցին ավելի լավ է պատասխանի տիկինս:

Բեւերլի Շահնազարյան. «Սպորտը ճիշտ եւ մաքուր գործ է, եւ դա համահունչ է Վիլյամի ներաշխարհին: Ուստի եւ ես խորհուրդ տվեցի նրան «բռնել» ֆուտբոլի ճամփան, համոզված լինելով, որ այս բնագավառում նա հաջողության կհասնի ու շատ շուտով ես կհպարտանամ նրանով: Ես չսխալվեցի: Թե ինչո՞ւ ենք մենք այսօր այստեղ, դա Վիլյամի հոր երազանքն էր, որ մենք գանք Հայաստան եւ հայանպաստ գործ անենք: Ժամանակին հոգը չհաջողեց դա անել: Նրա մահից հետո մենք եկանք Երեւան, եւ ես ուրախ եմ, որ ի պաշտոնե լինելով «Ջայնթսի» փոխնախագահը, բարոյապես կարողանում եմ օգնել ամուսնուս: Մեր աշխատանքում մեզ զորավիգ է լինում նաեւ ակումբի գործադիր տնօրենն եւ գլխավոր մարզիչ Սամվել Գալստյանը: Մենք երեքս մշտապես թռուցիկ ժողովով ենք անում եւ կանխանշում հետագա ծրագրերը: Իհարկե աշխատանքը կլանում է ինձ, սակայն ես մտովի հաճախ երեխաներիս հետ եմ: Փետրվարի 19-ին լրացավ դստերս՝ Քահեայի 18 տարին: Ճիշտ է, Ամերիկայում երեխաները հուսալի ձեռքերում են, խելոք են եւ Աստված նրանց պահապան է, բայց միեւնույն է՝ կարոտում ենք»:

-Պարոն Շահնազարյան, Դուք, անշուշտ, նույն ծնողական պարտքերն ունեք: Սակայն եկեք խոսենք ֆուտբոլի մասին: Նախաձեռնելով հայաստանյան ձեր ուղեւորությունը՝ որեւէ բան գիտեի՞ք հայկական ֆուտբոլի մասին:

- Գտնվելով Երեւանում (այստեղ ես հորեղբոր տղաներ ունեմ), դիտեցի Հայաստանի մինի ֆուտբոլի առաջնության 2-րդ շրջանի գրեթե բոլոր խաղերը: Իսկ երբ հանդիպեցի Սամվել Գալստյանին, ապա վերջնականապես կողմնորոշվեցի: Առայժմ ծանոթ չեմ հայկական մեծ ֆուտբոլին: Բայց ցանկություն ունեմ:

-Մինի ֆուտբոլից ի՞նչ տպավորություն ստացաք:

-Բավոք: Լավ թիմեր եւ խաղացողներ կան: Բայց այս ամենը ընդամենը հիմքն է, եւ այն աճելու, զարգանալու կարիք ունի: Զգացվում է պրոֆեսիոնալիզմի բացակայությունը, իսկ մարզիչներին կմաղթեի պրոֆեսիոնալ բարի խանդ:

- Լինելով «պրոֆեսիոնալների» երկրից, անշուշտ, Դուք ունեք պրոֆեսիոնալ մարզիկի Ձեր կերպարը, որին ձգտում եք:

- Այս մասին կարելի է երկար խոսել, բայց եթե կարճ ասեմ, ապա պրոֆեսիոնալ մարզիկը պետք է ազատված լինի կենցաղային հոգսերից, որպեսզի լիովին կենտրոնանա իր «պրոֆեսիայի» վրա: Դա իմ գործունեության հավատամքն է:

- Հայաստանում ֆուտբոլային գործակալի ինստիտուտ գոյություն չունի: Ստացի՞ք եք այստեղ շարունակել գործակալի Ձեր գործունեությունը:

- Ինչո՞ւ ոչ: Մինի ֆուտբոլում արդեն ես տեսնում եմ 2-3 հարմար խաղացող: Ինձ են դիմել մեծ ֆուտբոլի մի քանի խաղացող:

- Կանաչ ճանապարհ Ձեզ Ձեր բոլոր նախաձեռնություններում:

- Շնորհակալություն: Հենց այդ նկատառումներով (ինչպես նաեւ մի քանի այլ) «Ջայնթս»-ի մարզահագուստը մենք կանաչ գույնի ենք ընտրել եւ հավատում ենք, որ իմ նորամուտը նախնիներիս երկրում հաջող կլինի:

ԳԵՒՈՐԳ ՄԱՐԻԿՅԱՆ

ԹԵՆԻՍ

Ծննդյան օրը նշեց հաղթանակով

Եվգենի Կաֆելնիկովը վերջին շրջանում շատ հաջող է հանդես գալիս: Հենց նրա հիանալի խաղի շնորհիվ Դեւիսի գավաթի հանդիպման ժամանակ Ռուսաստանի հավաքականը հաղթեց Սլովակիայի թենիսիստներին, իսկ կիրակի օրը Եվգենին շահեց **Մարսելում** անցկացված խոշոր մրցաշարը: Եզրափակիչում Կաֆելնիկովի մրցակիցը ֆրանսիացի Սեբաստիան Գրոսժանն էր: Մարզասեր հայրենակիցները բուռն աջակցություն ցույց տվեցին վերջինիս, բայց ռուս թենիսիստն անկասելի էր: Կաֆելնիկովը հաղթեց 7-6, 6-2 հաշվով եւ նվաճեց գլխավոր մրցանակը: Դրանով իսկ նա հիանալի նվեր մատուցեց իրեն՝ ծննդյան 27-ամյակի առթիվ:

Եվգենի Կաֆելնիկով

.*.

• Տղամարդկանց եւս մեկ մրցաշար ավարտվեց **Կոպենհագենում**: Այստեղ հաղթող դարձավ Թիմ Հենմանը (Անգլիա), որը եզրափակիչում 6-3, 6-4 հաշվով պարտության մատնեց Անդրեաս Վինսիգուերային (Շվեդիա):

.*.

Աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստուհի Մարտինա Հինգիսը (Շվեյցարիա) հանդես էր գալիս **Դոհայում** (Կատար): Նա եւս մեկ անգամ հաստատեց իր բարձր կարգը. եզրափակիչ խաղում 6-3, 6-2 հաշվով հաղթելով ֆրանսուհի Սանդրին Տեստյուին, Հինգիսը նվաճեց առաջին մրցանակը:

.*.

Ուժեղ կազմ էր հավաքել ֆրանսիական **Նիսում** անցկացված կանանց մրցաշարը: Հուրախություն տեղի մարզասերների, հաղթեց իրենց հայրենակիցը՝ Ամելի Մորեսմոն: Նա վճռական խաղում 6-2, 6-0 հաշվով առավելության հասավ Մագդալենա Մալեեւա-Բերբերյանի նկատմամբ: Նշենք, որ վերջինս եզրափակիչի ճանապարհին հաղթել էր Սիդնեյի օլիմպիադայի փոխչեմպիոնուհի Ելենա Դեմենտեւային (Ռուսաստան) եւ չեմպիոնուհի Վենուս Ուիլյամսին (ԱՄՆ):

Բաժինը վարում է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

«Համաշխարհային ուսուցում» կազմակերպության Հասարակական կազմակերպությունների հզորացման ծրագիրը փնտրում է հայկական հասարակական կազմակերպություններ (ՀԿ), որոնք հետաքրքրություն են արտահայտում տնային բռնությունների կանխման եւ արձագանքման հարցում:

ՄՆԶՄԳ (USAID)-ի կողմից ֆինանսավորված «Համաշխարհային ուսուցում» կազմակերպության ՀԿ-ների հզորացման չորսամյա ծրագիրն աշխատում է Հայաստանի Հանրապետության ողջ տարածքում գործող ՀԿ-ների հետ:

Որպես ծրագրի մի մաս, «Համաշխարհային ուսուցում»-ը փնտրում է այնպիսի հասարակական կազմակերպություններ, որոնք հետաքրքրված են կամ փորձում են լուծումներ գտնել Հայաստանում տնային բռնությունների խնդրի շուրջ, հատկապես հետեւյալ ոլորտներում՝

- սպասարկում տնային բռնությունների կանխարգելման եւ/կամ արձագանքման ուղղությամբ,
- հարցումներ կամ հասարակության կարծիքի ուսումնասիրություն տնային բռնությունների եւ/կամ արձագանքման վերաբերյալ,
- քարոզարշավների կազմակերպում՝ համագործակցելով զանգվածային լրատվական միջոցների հետ,
- օրենսդրություն, օրենքի պաշտպանություն կամ համագործակցություն այն կազմակերպությունների հետ, որոնք սպասարկում են հասարակական եւ/կամ մասնավոր հատվածին, ինչպիսիք են ոստիկանությունը, հասարակական պաշտպանները եւ դատախազությունը:

Այն հասարակական կազմակերպություններին, որոնք գործում են վերոհիշյալ բնագավառներում, հնարավորություն կընձեռվի դիմելու դրամաշնորհներ ստանալու համար: Տվյալ ծրագրի պահանջներին համապատասխանելու համար մինչեւ ս. թ. **փետրվարի 23-ը** կարելի է ստանալ լրացուցիչ տեղեկատվություն նշված հասցեով:

Այս փուլում ծրագրերի առաջարկներ չեն ընդունվում:

Համաշխարհային ուսուցում
Հետաքրքրության արտահայտում
ՀԿ հզորացման ծրագիր
Մոսկովյան 24/1
Երեւան, Հայաստան
Հեռ. 58-26-20, 52-08-51

YEREVAN-PARIS-LYON

SABERATOURS-SEVAN

ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻԶ-ԼԻՈՆ

Ավիատոմսեր եւ տուրիզմ

«Սաբերատուր-Սեւան»
ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

- *Ավիատոմսեր Երեւանից ուղիղ չվերթերով*

ARMENIAN AIRLINES swissair KLM BRITISH AIRWAYS АЭРОФЛОТ

տրանզիտ քաղաքներով ցանկացած ուղղությամբ եւ ընկերությամբ: Փարիզի օդանավակայանում Ձեզ կդիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը եւ կհոգա Ձեր բոլոր հոգսերը

- *Գնացքի տոմսեր Եվրոպայում*
- *Հյուրանոցների ամրագրում Հայաստանում եւ արտասահմանում*
- *Բժշկական ապահովագրություն*

375010, ք. Երեւան, Վարդանանց 10
Հեռ. (3741) 52 54 48, 52 85 48, ֆաքս (3741) 56 40 30
E-mail: sabera@arminco.com

Վասիլեւը որակազրկվեց երկու տարով

Դահուկային սպորտի միջազգային ֆեդերացիան ռուս ոստնակցացատկորդ Դմիտրի Վասիլեւին, որն արգելված դեղամիջոց էր օգտագործել, որակազրկել է երկու տարով: Մարզիկը չէր հերքել, որ իրոք ֆուրոսեմիդ է օգտագործել, բայց ավելացրել էր, թե չգիտեր, որ այն ընդգրկված է խթանիչների ցուցակում: Վասիլեւի բացատրությունները, թե միզամուղ դեղամիջոցն օգտագործել է իր քաշը պակասեցնելու նպատակով, չեն համոզել միջազգային ֆեդերացիայի հանձնախմբի անդամներին: Այսպիսով, 21-ամյա դահուկացատկորդը, որի հետ իր երկրում մեծ հույսեր են կապում, զրկվեց 2002 թ. ամերիկյան Սոլթ Լեյք Սիթիում անցկացվելիք ձմեռային օլիմպիադային մասնակցելու հնարավորությունից:

Գաբրիելա Սաբոն ռեկորդ է սահմանում

Սիդնեյի օլիմպիական խաղերի չեմպիոնուհի Գաբրիելա Սաբոն աշխարհի նոր ռեկորդ սահմանեց անգլիական Բիրմինգհեմում կայացած միջազգային մրցումներում: Ռումինացի վազորդուհին 3000 մ մրցատարածությունն անցավ 8 րոպե 32,87 վայրկյանում՝ 0,95 վայրկյանով գերազանցելով հոլանդուհի Էլլե վան Հոլթսի նվաճումը: Ընդ որում, նախկին ռեկորդը սահմանվել էր 12 տարի առաջ:

Վերջին երկու տարիները շատ հաջող են Սաբոյի համար: 1999-ին նա հաղթեց այն բոլոր մրցումներում, որոնց մասնակցեց, շահեց թեթեւ աթլետիկայի միջազգային ֆեդերացիայի մրցանակը եւ նրա կողմից արժանացավ տարվա լավագույն մարզուհու կոչմանը: Իսկ անցյալ տարի վազորդուհին փայլեց օլիմպիադայում:

Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միության հայտարարությունը

Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միության ակտիվ մասնակցությամբ 2000 թ. մայիսին ՀՀ Ազգային ժողովն ընդունեց «Հայաստանի Հանրապետությունում գործող կազմակերպություններում ստուգումների կազմակերպման եւ անցկացման մասին» օրենքը, որը գոհունակությամբ ընկալվեց հանրապետության գործարար շրջանների կողմից:

Սակայն այսօր ՀՀ կառավարությունը ՀՀ Ազգային ժողով է ներկայացրել այդ օրենքի մեջ փոփոխություններ մտցնելու մասին նոր նախագիծ:

Մեր համոզմամբ, անընդունելի է, որ հասարակական լայն քննարկման եւ համաձայնության արդյունքում ընդունված օրենքի մեջ սկզբունքային փոփոխություններ կատարվեն առանց դրանք կրկին լայն քննարկման առարկա դարձնելու: Սա առավել եւս անհասկանալի է, օրենքի ընդունմանը հաջորդած ժամանակաշրջանում տնտեսության զարգացման դրական դինամիկայի պարագայում:

Ուստի Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միությունը դիմում է Ազգային ժողովի պատգամավորներին ներկա վիճակում կողմ չքվեարկել նախագծին եւ խնդրում է վերջնական եզրակացության գալուց առաջ հաշվի առնել Հայաստանի գործարարների պաշտոնական տեսակետը:

ՀԱԳՄ ՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

ԿՈՐԵԼ Է

անհատ ձեռներեց Ամալյա Սարգսյանի վկայականը (գր. հ. 28601369, վկ. 01Ա 048698): Համարել անվավեր:

ԶԻԳԶԱԳ

էլեկտրոնիկա

Այցելեք մեզ

Երեւան

Սայաթ-Նովա 20,	Հեռ. 54 27 57, 52 13 34
Մաշտոցի պող. 24,	Հեռ. 53 76 75,
Աբովյան 22,	Հեռ. 52 87 03
Ֆաքս 151 975	

USAID

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը եւ Քեմոնիքս ինտերնեշնլը

հրավիրում են

ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԹԵՄԱՆԵՐ ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՂ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻՆ

«Քաղաքացիական օրենսգրքի հիմնական հասկացությունները»

թեմայով սեմինարին, որը տեղի կունենա չորեքշաբթի, 2001 թ. փետրվարի 21-ին, ժամը 11:00-12:30

Խոսնակն է՝

ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական եւ տնտեսական գործերի պալատի նախագահ Արման Մկրտումյանը

Սեմինարը տեղի կունենա
Քեմոնիքս ինտերնեշնլի հայաստանյան մասնաճյուղի գրասենյակում հետեւյալ հասցեով՝
Հայաստան, Երեւան 375019
Պռոշյան փող. 1-ին նրբ. տուն 32
Հեռ.՝ (3741) 54 51 21, 54 52 22, 27 33 01
էլ. փոստ՝ cmonic@arminco.com

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի «Տեղեկագիր» 2000 թ. տարեկանի 4-րդ թողարկումը:

Այն կարող եք ձեռք բերել ԿԲ դրամագիտական բաժնի «Հուշադրամ» սրահից (Վ. Սարգսյան 8) եւ «Անի» գրախանութից (Հանրապետության հրապարակ, Կառավարական շենք 2):

ՀՀ ԿԲ ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

CRS Catholic Relief Services

Do you like working with people?
Do you like to participate in workshops and trainings?
Do you have training experience?
Do you want to help Armenians improve their children's educational environments and ultimately the future?

If you said yes, then CRS has a job for you!

Catholic Relief Services is seeking Trainers and an Engineer for its Parent-School Partnership Program.

The qualifications for Trainers are the following:

- University degree in Education or related fields.
- Work experience with non-governmental organizations or community groups.
- Experience and commitment to team approaches and participatory methods of working.
- Fluency in English and Armenian.
- Computer skills.
- Willingness to travel as needed throughout Armenia.

The qualifications for the Engineers are the following:

- University degree in Engineering or related field.
- Experience with non-governmental organizations and the Education sector.
- Supervisory experience.
- Computer skills.
- Willingness to travel as needed throughout Armenia.

If you are interested, please send or fax a letter to CRS explaining why you are qualified for this position. Also send your Curriculum Vitae and the names and telephone numbers of three references to the CRS office. Attention: Education Department, 13/14 Azgagrakan Street, Dzoragiugh, Yerevan, Armenia. Fax: 151-524, Email: christina@crs.am

No phone calls please. CRS will contact qualified applicants for interviews.

Deadline for submissions: February 25th, 2001

«Կերամիկա» ընկերությունը հրավիրում է աշխատանքի բարձրագույն կրթություն ունեցող, հաճելի արտաքինով 21-27 տարեկան աղջիկների՝ սպասարկող-գործակալ աշխատելու համար:

Պայմաններին ծանոթանալու համար խնդրում ենք դիմել հետեւյալ հասցեով՝ ***Չարենցի 7, «Կերամիկա» խանութ-սրահ, հեռ. 58 63 58: Պետք է ներկայանալ հարցազրույցի ամեն օր, բացի կիրակի օրերից, ժ. 9:30-10:00:*** *Անհրաժեշտ է ներկայացնել ինքնակենսագրություն՝ հայերեն կամ ռուսերեն:*

undp

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ բնապահպանության նախարարությունը եւ ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի հայաստանյան գրասենյակը «Կենսաբազմազանության ազգային ռազմավարություն եւ գործողությունների ծրագիր» նախագծի երկրորդ փուլի շրջանակներում հայտարարում են մրցույթ «Կենսաբազմազանության համար առաջնային հզորությունների ստեղծման կարիքների գնահատում եւ տեղեկատվական-կարգավորող մեխանիզմի կառուցվածքների ստեղծում» ծրագրի օգնականի տեղի համար:

Ծրագրի օգնականը պետք է ունենա.

- բարձրագույն կրթություն շրջակա միջավայրին առնչվող բնագավառում
- միջազգային կազմակերպությունների հետ աշխատանքի փորձ
- հաշվետվություններ գրելու կարողություն
- անգլերեն լեզվի եւ համակարգչի լիակատար տիրապետում
- թիմային աշխատանքի ունակություն

Աշխատանքի տեւողությունը՝ մեկ տարի, 2001 թ. մարտի 1-ից:
Պահանջվող փաստաթղթեր՝ ինքնակենսագրություն (CV):
Ցանկացողները դիմեն ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի հայաստանյան գրասենյակ:

Հասցեն՝ Կ. Լիբկնեխտի 14
(Երեբունի հյուրանոցի հարեւանությամբ):
Հայտերն ընդունվում են մինչեւ ս. թ. փետրվարի 28-ը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԸ

մրցութային կարգով աշխատանքի է հրավիրում

- **Պատճենահանող սարքեր սպասարկող/վերանորոգող մասնագետի**

Թեկնածուն պետք է ունենա համապատասխան մասնագիտական կրթություն եւ երեքից հինգ տարվա համապատասխան աշխատանքային փորձ:
Անգլերենի բավարար իմացությունը ցանկալի է:
Պահանջվող փաստաթղթերն են՝ կրթության վկայական, ինքնակենսագրական (resume) եւ երկու մասնագիտական երաշխավորագիր:

- **Խոհարարի օգնական**

Թեկնածուն պետք է ունենա միջնակարգ-մասնագիտական կրթություն (սննդի տեխնիկում) մեկից երկու տարվա համապատասխան աշխատանքային փորձ:
Պահանջվող փաստաթղթերն են՝ միջնակարգ-մասնագիտական կրթության վկայական եւ ինքնակենսագրական (resume):
Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ ս. թ. փետրվարի 28-ը, ժ. 17:45:
Դիմել ՀԱՀ-ի կադրերի բաժին հետեւյալ հասցեով՝ Մարշալ Բաղրամյան 40, 50ա սենյակ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԱՏՈՒԿ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Սահմանադրական դատարանի եւ ՀՀ նախագահին առընթեր սահմանադրական փոփոխությունների հանձնաժողովի անդամ
Ֆելիքս Թոխյանը
ներկայացնում է
«Սահմանադրական բարեփոխումները Հայաստանում»
Չորեքշաբթի, փետրվարի 21,
ժամը 18:00,
Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
փոքր դահլիճում
Դասախոսությունը կընթանա հայերեն՝
անգլերեն համընթաց թարգմանությամբ
Մուտքն ազատ է
Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 51-27-07

@rminco Global Telecommunications
Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 20. 02. 2001 Գինը՝ 100 դրամ